

ИЗВЕШТАЈ

ИЗВЕШТАЈ

за 2019 година
за резултатите од спроведувањето
на Стратегијата за реформа
на правосудниот сектор
2017 - 2022 година

јули 2020, Скопје

Проектот
е финансиран
од Европската Унија

**ИЗВЕШТАЈ ЗА 2019 ГОДИНА
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД СПРОВЕДУВАЊЕТО
НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА
НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР
2017 - 2022 ГОДИНА**

ИЗВЕШТАЈ ЗА 2019 ГОДИНА ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД СПРОВЕДУВАЊЕТО НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР 2017 - 2022 ГОДИНА

Издавачи:

Институт за европска политика - Скопје

Асоцијација за развојни иницијативи - Зенит, Скопје

Уредничка:

Д-р Симонида Кацарска

Автори:

Александар Николов

Ива Цоневска

Лектор:

Дејан Василевски

Графички дизајн и печатење:

Релатив

јули 2020, Скопје

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

347.96/.99.047(497.7)"2019"(047)

НИКОЛОВ, Александар

Извештај за 2019 година за резултатите од спроведувањето на Стратегијата за реформа на правосудниот сектор 2017-2022 година / [автори Александар Николов, Ива Цоневска]. - Скопје : Институт за европска политика, 2020. - 61 стр. : илустр. ; 25 см

Фусноти кон текстот

ISBN 978-608-4702-45-0

1. Цоневска, Ива [автор]

а) Правосудство -- Стратегија за реформа -- Спроведување -- Македонија
-- 2019 -- Извештаи

COBISS.MK-ID 52365829

Овој извештај е подготвен во рамки на проектот „Партнерство Јустисија - враќање на довербата на граѓаните“, финансиран од Европската Унија преку Секторот за централно финансирање и склучување договори при Министерството за финансии во Република Северна Македонија. Содржината на овој документ е единствена одговорност на авторите и на никој начин не може да се смета дека ги претставува ставовите и гледиштата на Европската Унија.

СОДРЖИНА

МЕТОДОЛОГИЈА	7
РЕЗИМЕА	9
1. КВАЛИТЕТ	10
2. ЕФИКАСНОСТ	14
3. ТРАНСПАРЕНТНОСТ	16
4. СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И КРЕИРАЊЕ ПОЛИТИКИ	18
5. ПРАВОСУДНИ ИНСТИТУЦИИ	19
6. КАЗНЕНО-ПРАВНА ОБЛАСТ	20
7. ПРЕКРШОЧНО-ПРАВНА ОБЛАСТ	23
8. ГРАЃАНСКО-ПРАВНА ОБЛАСТ	24
ПРЕГЛЕД НА ИНДИКАТОРИТЕ ПО СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ И ОБЛАСТИ	27
1. КВАЛИТЕТ	28
2. ЕФИКАСНОСТ	39
3. ТРАНСПАРЕНТНОСТ	44
4. СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И КРЕИРАЊЕ ПОЛИТИКИ	47
5. ПРАВОСУДНИ ИНСТИТУЦИИ	49
6. КАЗНЕНО-ПРАВНА ОБЛАСТ	51
7. ПРЕКРШОЧНО-ПРАВНА ОБЛАСТ	54
8. ГРАЃАНСКО-ПРАВНА ОБЛАСТ	55
ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА	57

СПИСОК НА КРАТЕНКИ

СЕРЕЈ	Европска комисија за ефикасност на правдата
АКМИС	Автоматизиран информациона систем за управување со судски предмети
АСЈО	Академија за судии и јавни обвинители
БДП	Бруто домашен производ
ЕСЧП	Европски суд за човекови права
ЕУ	Европска Унија
ЈО	Јавни обвинители
СЈО	Совет на јавни обвинители
СС	Судски совет

МЕТОДОЛОГИЈА

Акцискиот план за спроведување на Стратегијата за реформа на правосудството 2017-2022 (Стратегијата) содржи показатели (индикатори) што треба да го утврдат степенот до кој мерките од Стратегијата се спроведуваат успешно. Сепак, овие показатели се претежно ориентирани кон мониторинг на продуктите од предвидените активности и посветуваат малку внимание на исходите (outcomes) и влијанието (impact) од Стратегијата. Освен тоа, показателите во голема мера се фокусираат на работата на правосудните институции, без доволно да се земе предвид влијанието што го има Стратегијата врз граѓаните.

Овој извештај се заснова на планот за мониторинг на спроведувањето и евалуација на резултатите од Стратегијата за реформа на правосудниот сектор 2017-2022 година, што содржи индикатори ориентирани кон граѓаните и нивната интеракција со правосудството, за стратешките цели, насоки, мерки и активности од Стратегијата. Со воведувањето показатели за мониторинг и оценување на спроведувањето на Стратегијата, ориентирани кон граѓаните, проектот „Партнерство Јустисија: Враќање на довербата на граѓаните“ има цел да го промовира владеењето на правото и да поттикне поголем фокус кон човековите права во правосудните институции. Показателите ги мерат резултатите низ призмата на човековите права и ефектите врз граѓаните, наспроти целокупното работење на секторот.

Во овој извештај се опфатени следните стратешки цели на Стратегијата: квалитет, ефикасност, транспарентност, стратешко планирање и креирање политики, правосудни институции, казнено-правна област, прекршочно-правна област и граѓанско-правна област. Притоа, индикаторите не ги опфаќаат следните стратешки цели на Стратегијата: независност и непристрасност,¹ одговорност, пристап до правда (со исклучок на нотаријат, извршување и медијација), Судски совет, Совет на обвинители, управно-правна област.

¹ Со исклучок на стратешката насока „Самостоен и одржлив судски буџет, конзистентен на законската определба од бруто националниот доход“.

Дел од показателите (индикаторите) во овој извештај се на ниво на стратешка цел или стратешка насока од Стратегијата, а другите се на ниво на мерка или активност во Стратегијата. При развојот на показателите земени се предвид и следниве референтни пристапи кон мерење на резултатите во правосудството:

- Списокот на резултати од 2019 г. за правосудниот сектор на ЕУ (EU Justice Sector Scoreboard 2019);
- Показателите на Обединетите нации за владеење на правото (The United Nations Rule of Law Indicators);
- Евалуацијата на правосудните системи на Европската комисијата за ефикасност на правдата при Советот на Европа (CEPEJ Evaluation of judicial systems);
- Методологијата за судска статистика од 2011 година;
- Матрицата за мониторинг на перформансите на правосудството;
- Методологија за мониторинг и евалуација на јавните политики.

Извештајот е изготвен врз основа на:

- анкета со 415 граѓани кои се спорат, 41 судија и 73 судски службеници од пет основни суда,² како и 94 адвокати и 29 јавни обвинители,³
- анкета со медијатори, на која одговорија 22 медијатори,
- барања за пристап до информации од јавен карактер,
- објавени извештаи на правосудните институции,
- објавени извештаи на граѓанските организации.

Во овој извештај собраните податоци се однесуваат на 2019 година, а во дел од индикаторите е направена споредба и со состојбите во 2018 година.

Нацрт-извештајот беше презентираан на отворена дебата што се одржа на 30 јули 2020 година. Забелешките и дополнувањата од дискусијата се вградени во овој извештај. Дополнително, извештајот беше предмет на консултации со Министерството за правда. Забелешките, коментарите и дополнувањата од Министерството се вградени во овој извештај.

² Основниот кривичен суд во Скопје, Основниот граѓански суд во Скопје, Основниот суд во Битола, Основниот суд во Гостивар и Основниот суд во Штип.

³ Анкетата беше спроведена во периодот декември 2019 - февруари 2020 година.

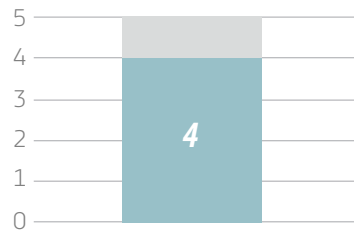

РЕЗИМЕА

1. РЕЗИМЕ ЗА СТРАТЕШКА ЦЕЛ: КВАЛИТЕТ

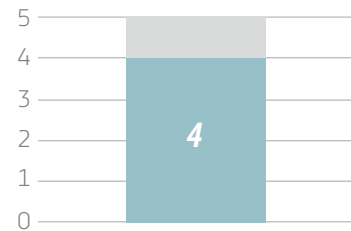
Стратешка насока „Воедначување на судската практика“: кај три од индикаторите не може да се направи споредба со 2018 година, бидејќи има податок само за 2019 година, обезбедени со анкета:

Перцепција за компетентност на судиите, согласно спроведената анкета со адвокати и јавни обвинители: најчеста оценка е 4, (на скала од 1 до 5, каде што 5 е највисока оценка).

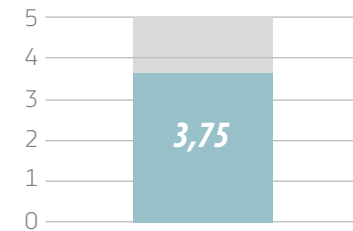
Анкета со адвокати и јавни обвинители

Перцепција за компетентност на обвинителите согласно спроведената анкета со судии и адвокати и јавни обвинители: најчеста оценка е 4, (најчест одговор - медијана - на скала од 1 до 5, каде 5 е највисока оцена).

Анкета со адвокати и јавни обвинители

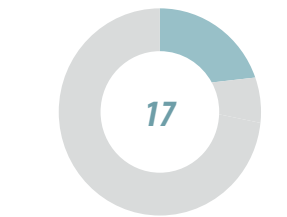
Перцепција за примена на стандарди за подобрување на квалитетот на судските одлуки, според анкетата спроведена со судии, адвокати и јавни обвинители: оценка 3,75 (на скала од 1 до 5, каде што 5 е највисока оценка).

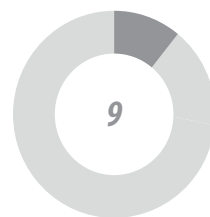
Анкета на судии, адвокати и јавни обвинители

Кај оваа стратешка насока може да се направи споредба со 2018 година во однос на следниве индикатори:

1.1.4 Број на донесени мислења од страна на Врховниот суд за судската практика: Во 2019 година, намален е бројот на донесени и објавени сентенции - 9, за разлика од 2018 година - 17.

Број на објавени сентенции во 2018 година

Број на објавени сентенции во 2019 година

Во 2018 година, Врховниот суд нема донесено и објавено начелни правни мислења и начелни ставови. За разлика од тоа, во 2019 година донесени и објавени на интернет-страницата се две начелни правни мислења и четири правни мислења и заклучоци. Во 2019 година, исто како и во 2018 година, Врховниот суд нема донесено и објавено начелни ставови.

- 1.1.6 Удел на обуки што ја вклучуваат судската практика на ЕСЧП или одлуки и препораки на телата за човекови права на ОН: Во 2019 година, 10%, или 23 од вкупно 222 развиени обуки, се обуки што ја вклучуваат судската практика на ЕСЧП. За разлика од тоа, во 2018 година 12%, или 22 од вкупно 189 обуки, се обуки во кои е опфатена анализа на објавените судски одлуки што се фокусира на случаи поврзани со човекови права.
- 1.1.7 Процент на слушатели на континуирана обука (судии, обвинители) кои поминале обука за судската практика на ЕСЧП: Во 2019 година зголемен е процентот на 46%, за разлика од 2018 година, кога изнесува 30%.
- 1.1.8 Процент од вкупниот број судии кои учествуваат во континуирана обука за правото на ЕУ: Во 2019 година зголемен е бројот на судии (45%) кои поминале континуирана обука за правото на ЕУ, за разлика од 2018, кога само 5% од вкупниот број судии ја поминале ваквата обука.
- 1.1.9 Удел на обуки во кои е опфатена анализа на објавените судски одлуки што се фокусира на случаи поврзани со човекови права: Во 2019 година е зголемен бројот и на обуките во кои е опфатена анализа на објавените судски одлуки што се фокусира на случаи поврзани со човекови права – 14% од вкупниот број обуки, наспроти 12% во 2018 година.
- 1.1.10 Број на одржани средби помеѓу судиите од различни апелациски подрачја и Врховниот суд (за судската практика): Во 2018 година, Врховниот суд и апелациските судови имаат одржано три средби, за разлика од 2019 година, каде што имаат одржано две средби.

Стратешка насока „Ревидирање на критериумите за оценување на судиите и јавните обвинители“ и кај двата индикатора може да се забележи дека, за разлика од Законот за изменување и дополнување на Законот за судовите од 2018 година⁴ и Законот за изменување и дополнување на Законот за судскиот совет од 2018 година⁵, постои суштинско подобрување со донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за судовите⁶ и Законот за судскиот совет⁷, кои се позитивно оценети и од Венецијанската комисија.⁸ Во насока на избор на квалитетни кадри во судството се и решенијата што се однесуваат на полагањето на приемниот и завршниот испит во рамките на почетната обука во предлог-законот за Академија за судии и јавни обвинители, што беше усвоен од Владата во јули 2019 година.

Стратешка насока „Функционален систем за пробација и други алтернативни мерки“, пробациската служба активно почна со работа во 2019 година и тогаш се забележани 165 предмети. Законот за пробација е од исклучителна важност за определување на видот и висината на казната. Затоа се препорачува интензивна обука на судиите за примена на Законот за пробација, бидејќи соработката со пробациската служба овозможува правилен пристап кон индивидуализација на казната за секој обвинет.⁹

Стратешка насока „Следење на резултатите и квалитетот на нотаријатот“, следени се дисциплинските постапки на Нотарската комора. До Дисциплинскиот совет на Комората се поднесени 15 предлози за дисциплинска постапка против нотари, од кои се разгледани 13, при што се донесени следните дисциплински мерки – пет парични казни и пет јавни опомени. За еден предмет констатирана е застареност, а за еден предмет нотарот е ослободен од одговорност. Дисциплинскиот совет на Нотарската комора во текот на 2019 година, постапувал и по пет предлози за поведување на дисциплинска постапка од претходната 2018 година, при што се донесени дисциплински мерки – две јавни опомени. За еден предмет констатирана е застареност и за два предмета нотарот е ослободен од одговорност.

4 „Службен весник“, бр. 83/2018, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите.

5 „Службен весник“, бр. 83/2018, Закон за изменување и дополнување на Законот за Судскиот совет.

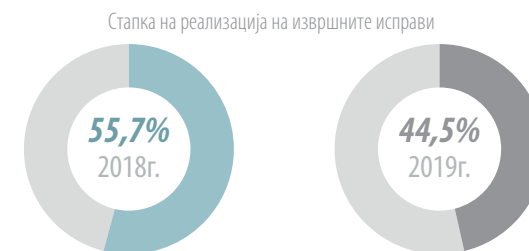
6 „Службен весник“, бр. 96/2019, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите.

7 „Службен весник“, бр. 102/2019, Закон за Судскиот совет.

8 Mr Richard Barrett and others, 'Opinion on the Draft Amendments to the Law on Courts, Adopted by the Venice Commission at Its 117th Plenary Session' (Venice Commission 2018) Opinion No. 944 / 2018 <[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2018\)033-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2018)033-e)>; Mr Richard Barrett, Mr Philip Dimitrov and Ciril Ribičič, 'Opinion on the Draft Law on the Judicial Council, Adopted by the Venice Commission at Its 118th Plenary Session' (Venice Commission 2019) Opinion No. 947 / 2019 <[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2019\)008-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2019)008-e)>.

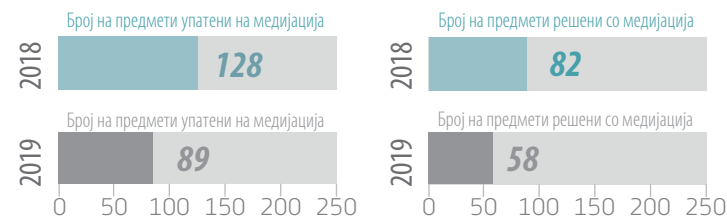
9 Iva Conevska and Ismail Kamberi, 'Shadow Report on Chapter 23 for the Period June 2019 – March 2020 [Извештај во сенка за Поглавје 23 за периодот јуни 2019 – март 2020 година]' (European Policy Institute – Skopje 2020) <https://epi.org.mk/wp-content/uploads/2020/05/lzvestaj_vo_senka_2020.pdf>.

Стратешка насока „Континуирано следење на ефектите од извршувањето и на квалитетот на работењето“, констатирано е намалување на стапката на реализација на извршните исправи од 55,7% во 2018 година на 44,5% во 2019 година. Во 2019 година, Дисциплинската комисија на Комората на извршители повела постапка против тројца извршители, кои ги огласила за виновни и им изрекла дисциплински мерки: јавна опомена, парични казни и трајно одземање на правото за вршење на должноста извршител (во еден случај). Во 2018 година, поведена е постапка против двајца извршители, кои се огласени за виновни и изречени им се дисциплински мерки – парични казни.

Стратешка насока „Зачестена употреба на медијација од страна на јавни органи“, со цел унапредување на концептот на медијација, Владата на Република Северна Македонија во јули 2019 година донесе Заклучок¹⁰ со кој ги задолжува сите државни органи, институции, јавни претпријатија што се во државна сопственост, но и единиците на локална самоуправа, пред да почнат постапка пред суд да направат обид споровите да ги надминат по пат на медијација. Покрај тоа што согласно податоците од анкетата има намалување на бројот на упатени на медијација од страна на јавните органи и бројот на предмети решени со медијација, во кои странки се јавни органи за 2019 година, сепак овој број може да се должи и на вкупниот број на спорни предмети во кој странки се јавни органи. Во однос на оваа стратешка насока состојбата е следна:

- 1.6.1 Број на предмети упатени на медијација од страна на јавни органи: Постои намалување на бројот на предмети што медијаторите одговориле дека им ги упатиле јавните органи во 2019 година (89 предмети) во споредба со 2018 година (128 предмети).
- 1.6.2 Број на предмети решени со медијација, во кои странки се јавни органи: Постои намалување на бројот на решени предмети од 82 во 2018 година на 58 во 2019 година.

Стратешка насока „Стимулирање на примената на медијацијата во судските постапки“ може да се забележи дека постои унапредување на концептот на медијација со донесувањето на новиот Закон за медијација („Службен весник на Република Македонија“, бр. 188/2013, 148/2015, 192/2015 и 55/2016). Со анализа на споровите и постигнатите спогодби за периодот од 2016 до 2019 година може да се заклучи дека стапката на успешност на сите предмети на медијација е 72% (од вкупно 1.570 предмети, спогодба е постигната во 1.137 спорови). Покрај унапредувањето на концептот на медијација, пред сè во делот на работните спорови и стопанските спорови, потребно е дополнително да се користи медијацијата согласно Законот за правда на децата и Законот за заштита на потрошувачите. Во однос на оваа стратешка насока состојбата е следна:

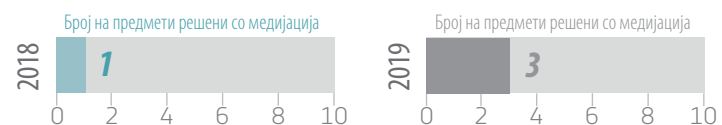
- 1.7.1 Број на предмети упатени на медијација согласно Законот за правда на децата: Во 2019 година, исто како и во 2018 година, нема предмети упатени на медијација согласно Законот за правда на децата.
- 1.7.2 Број на решени предмети со медијација согласно Законот за правда на децата: Во 2019 година, исто како и во 2018 година, нема предмети упатени на медијација согласно Законот за правда на децата, па нема ни решени предмети.

¹⁰ Институт за европска политика, „Документ за јавните политики ‘Имплементација на Стратегијата за реформа на правосудниот сектор 2017-2022 година““, (2019) <<https://epi.org.mk/wp-content/uploads/2020/01/%D0%94%D0%B8%D1%98%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B3-%D0%B7%D0%B0-%D1%98%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%B1%D1%80%D0%B8%D1%84.pdf>>.

1.7.3 Број на предмети упатени на медијација согласно Законот за заштита на потрошувачите: Зголемување на бројот на предмети што медијаторите одговориле дека се упатени на медијација согласно овој закон во 2019 година (девет предмети) во споредба со 2018 година (четири предмети).

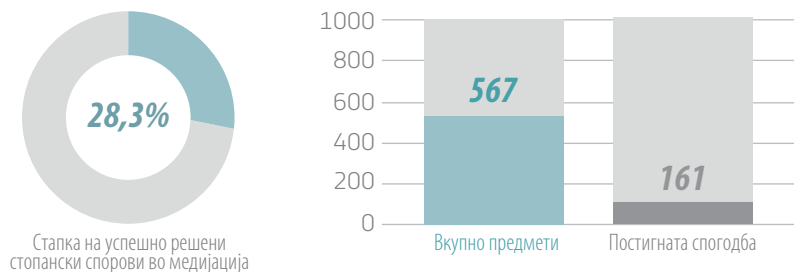

1.7.4 Број на решени предмети со медијација согласно Законот за заштита на потрошувачите: Зголемување на бројот на предмети што медијаторите одговориле дека се решени согласно овој закон во 2019 година (три предмети) во споредба со 2018 година (еден предмет).

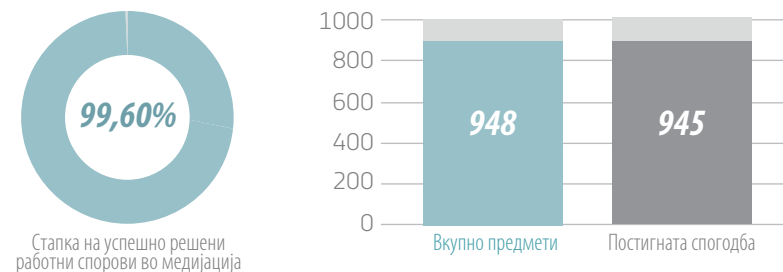

1.7.5 Стапка на успешност на стопански и работни спорови, решени по пат на медијација:

Стапката на успешност на стопанските спорови решени по пат на медијација е 28,3% (од вкупно 567 предмети, спогодба е постигната во 161)

Стапката на успешност на работните спорови решени по пат на медијација е 99,60% (од вкупно 948 предмети, спогодба е постигната во 945 предмети).

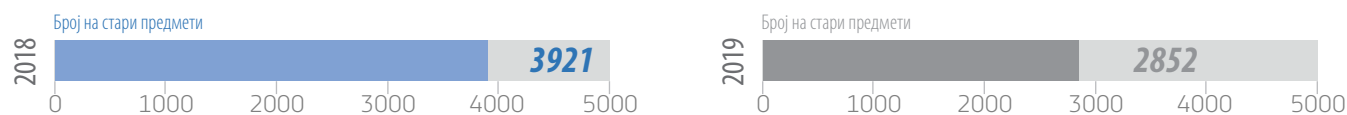

2. РЕЗИМЕ ЗА СТРАТЕШКА ЦЕЛ: ЕФИКАСНОСТ

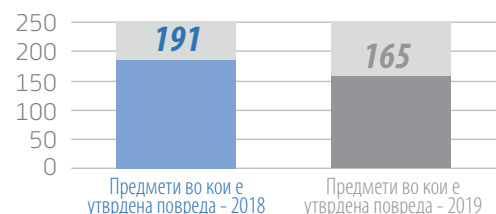
Стратешка насока „Следење на ефикасноста на судството преку индикаторите утврдени во Листата на резултати на ЕУ (EU Justice Scoreboard), CEPEJ и други меѓународни стандарди“: и покрај тоа што Методологијата за судска статистика е делумно усогласена со релевантните меѓународно-прифатени индикатори, таа не се применува во практиката, бидејќи институциите во своите редовни извештаи не ги следат тековните вредности на индикаторите предвидени со Методологијата. Овој недостаток делумно се надминува со помош од граѓанското општество што врши мониторинг на дел од вредностите на релевантните индикатори.

Стратешка насока „Доследно спроведување на Акциониот план за решавање на старите предмети и следење на состојбата со нерешени предмети“ кај два индикатора може да се забележи подобрување во однос на 2018 година:

2.2.4 Број на стари предмети: 2.852 на крајот на 2019 година, што е намалување од 27% во споредба со 2018 година (3.921).

2.2.5 Број на предмети во кои е утврдена повреда на принципот за судење во разумен рок: Вкупниот број предмети пред Врховниот суд од оваа област во 2019 година е намален за 200, односно за 25% во споредба со 2018 година. Во 2019 година, бројот на предмети во која е утврдена повреда на овој принцип е намален на 165 од 191 во 2018 година.

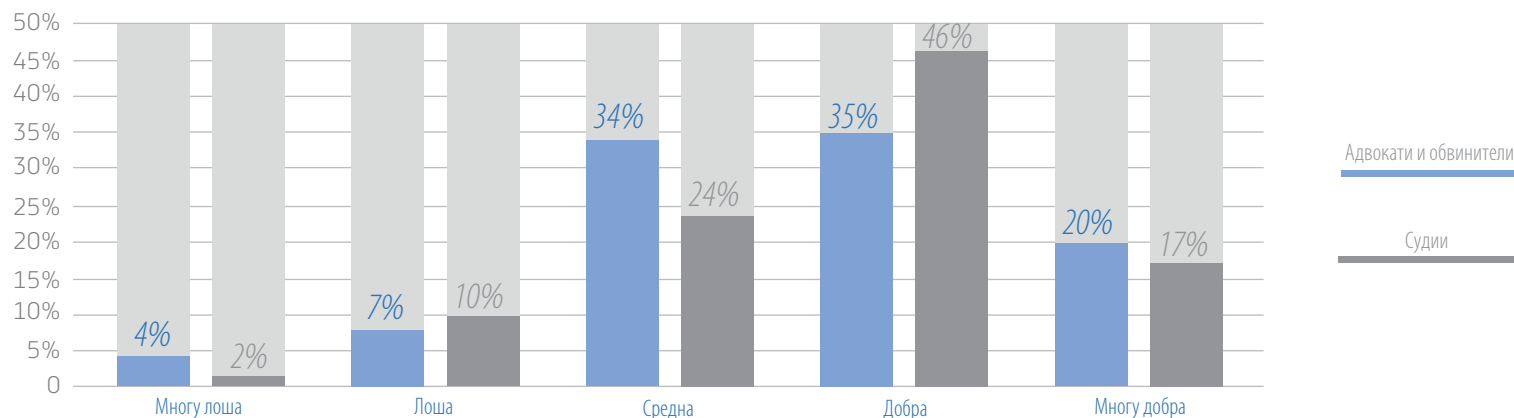
Во 2019 година, стапката на решавање предмети во прва инстанца (индикатор 2.2.2) е под 100% (96,7%), што укажува на зголемување на бројот на нерешени предмети. Во 2018 година, показателот изнесувал 101,2%, односно во таа година имало намалување на бројот на заостанати предмети. Причината за падот кај овој показател во 2019 година може да се најде во зголемувањето од 11,4% на бројот на примени предмети во 2019 година, што не можело целосно да се надмине со зголемувањето од 6,2% на бројот на предмети што судовите ги решиле во текот на годината. Поради тоа пораснал бројот на нерешени предмети (индикатор 2.2.1) и на крајот на 2019 година се зголемил за 8,6% во споредба со крајот на 2018 година. Со ова е зголемено и потребното време за решавање на заостатокот на предмети во првата инстанца (индикатор 2.2.3): Во 2019 година 152,8 денови би биле потребни за решавање на нерешените предмети во првата инстанца во споредба со 147,7 денови во 2018 година.

Стратешка насока „Усогласување на бројот на судии со европскиот просек по глава на жител“, Кај индикаторот 2.3.1 Трошкова ефикасност при решавање на предметите не може да се направи споредба со 2018 година. Вредностите за 2019 г. покажуваат дека најмалку ефикасниот апелациски суд троши, во просек, 33% повеќе по решен предмет од трошковно најефикасниот апелациски суд. Во просек, за еден решен предмет кај последнорангираниот основен суд се троши 2,6 пати повеќе од трошковно најефикасниот основен суд. Индикаторот 2.3.2 Стапка на продуктивност во решавањето на предметите покажува подобрување во 2019 година во споредба со 2018 година кај 16 основни судови и два апелациски суда, а намалување кај 11 основни судови и два апелациски.

Стратешка насока „Подобрување на капацитетите на судската и јавнообвинителската служба“ не може да се направи споредба со минатата година, бидејќи вредноста на индикаторот е утврдена со анкета. Стручноста и компетентноста на стручните судски соработници судиите најчесто ја оценувале со оценка 4 (46%) на скала од 1 до 5, каде што 5 е највисока оценка. Таа оценка најчесто ја давале и анкетираниите адвокати и јавни обвинители (35%), но кај нив има и значителен број одговори со оценка 3 (34%).

ПЕРЦАПЦИЈА ЗА СТРУЧНОСТ И КОМПЕТЕНТНОСТ НА СТРУЧНИТЕ СУДСКИ СОРАБОТНИЦИ

Стратешка насока „Целосна функционалност на веб-порталот www.sud.mk“ можат да се нагласат два индикатора:

2.5.2 Примена на стандарди за онлајн-објавување на судските пресуди. Мнозинството судии (59%) и службеници (53%) сметаат дека се почитуваат стандардите за роковите за онлајн-објавување на пресудите, а околу 40% дека не се почитуваат. Во врска со задоволството од онлајн-објавувањето, најчесто испитаниците го оцениле со средна оценка (39% судии, 25% службеници и 27% адвокати/јавни обвинители). Во врска со задоволството од онлајн-пребарливоста на судските одлуки, најчеста оценка кај судиите и службениците е 4 од можни 5 (39% и 29%, соодветно), а адвокатите/јавните обвинители најчесто давале средна оценка 3 (23%).

2.5.3 Достапност на онлајн-информации за јавноста за правосудниот систем. Достапни се следниве видови таргетиран информации: а) онлајн-формулари за јавноста и компаниите; б) информации наменети за лица со оштетен вид или слух; в) информации наменети за лица кои не го зборуваат македонскиот јазик. Во однос на достапноста на онлајн-информации за датум, време и број на сала за рочиште по конкретен предмет, околу 46% од испитаните граѓани се задоволни од дадената информација од страна на судот, а околу 28% се незадоволни и 18% не се ниту задоволни ниту незадоволни. Не се достапни следниве видови таргетиран информации: а) образование за правата на граѓаните во правосудниот систем преку интерактивни алатки; б) компјутерски терминали во судовите со интернет-пристап достапни за граѓаните; в) интерактивна онлајн-симулација за да се процени квалификуваноста за правна помош; г) информации наменети за деца.

3. РЕЗИМЕ ЗА СТРАТЕШКА ЦЕЛ: ТРАНСПАРЕНТНОСТ

Стратешка насока „Собирање, обработка и анализа на статистичките податоци за работата на судовите и јавните обвинителства во ССРМ и СЈОРМ“: се бележи статус кво.

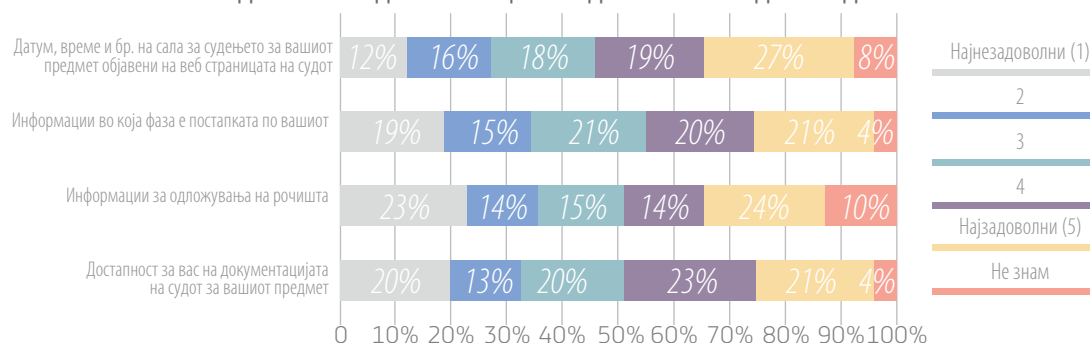
3.1.1 Видови системи за мониторинг и евалуација на судските активности:

- а) Годишни извештаи за работата на судовите; Врховниот суд и апелациските судови редовни објавуваат вакви извештаи. Од 27 основни судови, само осум објавиле годишен извештај за работата, еден објавил анализа за работата по предметите, четири објавиле само годишна статистика за предметите, пет објавиле месечна статистика за предметите, што не била сумирана на годишно ниво, и девет не објавиле никаков извештај за работата. Тоа е влошување на состојбата во споредба со 2018 година, кога годишни извештаи објавиле 12 основни судови, седум објавиле само годишна статистика за предметите, три објавиле месечна статистика за предметите, што не била сумирана на годишно ниво, и пет не објавиле никаков извештај за работата.
- б) Индикатори за резултати и квалитет: содржани во Методологијата за судска статистика
- в) ИТ-систем за управување со предмети. Софтверот АКМИС е инсталиран во сите судови и со него се врши евиденција, распределба и следење на движењето на судските предмети во работата.
- г) ИТ-систем за генерирање статистика за судските активности. Постои софтвер за судска статистика, што е инсталиран во Судскиот совет, но дискутабилно е неговото функционирање, затоа што, со исклучок на еден индикатор, институциите во своите извештаи не ги објавуваат тековните вредности на индикаторите предвидени со методологијата за судска статистика. Анкетираните одговориле дека информативниот судски систем (АКМИС) има или делумно има пет вида податоци: 1) во однос на потребните податоци за подготовка на годишните извештаи на судовите испитаниците најчесто потврдиле дека системот има вакви податоци (30%), 27% се изјасниле дека има делумно, а негативно одговориле 23%; 2) за староста на предметите по 29% одговориле дека системот има вакви податоци, односно дека делумно има податоци, додека 21% се изјасниле дека системот не нуди такви податоци; 3) за бројот на одложени рочишта 32% од испитаниците одговориле дека информативниот систем нема податоци, 29% дека има делумно и само 21% мислеле дека има вакви податоци; 4) во однос на вредноста на индикаторите од методологијата за судска статистика 25% одговориле дека системот делумно има податоци, 22% дека нема податоци и 16% дека има; 5) за други податоци што се важни за водење статистика за правосудството 15% потврдиле дека информативниот систем има податоци, 26% дека делумно има, а 10% дека нема.
- д) Специјализиран судски персонал за мониторинг и евалуација. Дел од судските службеници во судовите и Судскиот совет подготвуваат периодични извештаи за работата на судовите.
- ѓ) Анкети спроведени меѓу судските корисници и правните професионалци. Државните институции не спроведуваат вакви анкети, но тоа периодично го прави граѓанското општество.

Стратешка насока „Зајакнување на капацитетите за односи со јавноста“ можат да се издвојат следниве индикатори:

3.2.1 Стандарди за давање информации за случаите на странките. Околу 46% од испитаните граѓани се целосно или делумно задоволни од дадената информација од страна на судот за датум, време и број на сала за судење по предметот, а околу 28% се незадоволни. 41% се делумно или целосно задоволни од информацијата во која фаза е постапката по нивниот предмет, околу 35% се целосно или делумно незадоволни. Во однос на информација за одложување рочиште, 38% од испитаниците се задоволни од добиената информација, 37% се незадоволни од неа. 44% од испитаниците се задоволни од достапноста на документацијата на судот за нивниот предмет, додека 33% се незадоволни.

ЗАДОВОЛСТВО ОД ИНФОРМАЦИЈАТА ОД ОСНОВНИОТ СУД ЗА ПРЕДМЕТОТ

3.2.2 Отвореност на постапките за јавноста и капацитет на судниците за сместување на јавноста и медиумите. Во новиот објект на Кривичниот суд во Скопје – каде што се одвиваат постапките за кои обично има најголем интерес на национално ниво – условите за јавноста се подобрени, но често медиумите и јавноста што се присутни на судењата не се во можност да ги следат поради озвучувањето што е исклучено.

3.2.3 Достапност на обуки за вработени во судовите за различни видови комуникација. Во 2019 година, специјализирана обука за претседатели на судови за односи со јавност посетиле 62% од вкупниот број претседатели на судови. 3% од преостанатиот број судии посетиле обука за односи со јавност.

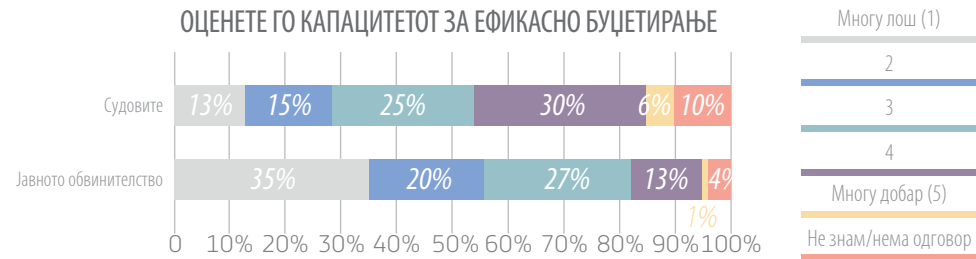
Стратешка насока „Издначување на формата на годишните извештаи за работа на судовите, јавните обвинителства, СС и СЈО“ не е забележан напредок на процесот на ревидирање на методологијата за судска статистика. Со преглед на објавените годишни извештаи за работата на судовите можат да се согледаат разлики во нивната структура, а тие не содржат податоци за вредноста на индикаторите предвидени со методологијата (со исклучок на индикаторот за вкупен заостаток на предмети), како и за времетраењето на постапките според видови граѓански предмети, односно основи за кривични предмети и период на решавање, односно траење на одделни фази во постапките, исходи и мерки по кривичните предмети.

4. РЕЗИМЕ ЗА СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И КРЕИРАЊЕ ПОЛИТИКИ

Стратешка насока „Координација на реформата во правосудниот сектор“: кај два индикатора има простор за понатамошно подобрување:

4.1.3 Зачестеност на консултации за законски измени што директно влијаат врз правосудството. Најголем дел од судиите (54%) и адвокатите (64%) одговориле дека Владата понекогаш ги консултира кога станува збор за иницирање на законски измени што директно влијаат врз правосудството. За разлика од тоа, обвинителите најчесто (48%) одговориле дека ретко се консултирани.

4.1.4 Капацитет за ефикасно буџетирање на судовите и јавните обвинителства. Капацитетот за ефикасно буџетирање од страна на судовите, адвокатите и јавните обвинители најчесто (30%) го оценувале со оценка 4 на скала од 1 до 5, каде што 5 е најдобра оценка, а 26% дале средна оценка 3. Капацитетот за ефикасно буџетирање од страна на јавните обвинителства, адвокатите и јавните обвинители најчесто (35%) го оценувале со најслабата оценка 1, а 27% дале средна оценка 3.

Кај преостанатите три индикатора за оваа стратешка насока нема промена во споредба со 2018 година:

4.1.1 Постоене на функционална единица или персонал во Судскиот совет и Министерството за правда за стратешко планирање, мониторинг и координација на реформата. Судскиот совет и Министерството за правда немаат доволно персонал за стратешко планирање, мониторинг и координација на реформата.

4.1.2 Постоене на функционална единица или персонал во Судскиот совет и Министерството за правда за анализа и истражување. Судскиот совет и Министерството за правда немаат доволно персонал за анализа и истражување.

4.1.5 Промена во состојбата со стратешкото планирање и креирањето политики во секторот. Адвокатите и судските службеници најчесто одговориле дека од 2017 до 2020 година нема промена во состојбата со стратешкото планирање и креирањето политики во секторот (49% и 37%, соодветно).

Стратешка насока „4.2. Стратешка насока: Следење на имплементацијата на Стратегијата“

4.2.1 Број на спроведени дебати со засегнати страни за резултатите од имплементацијата на стратегијата. Во 2019 година беа одржани четири седници на Советот за имплементација на стратегијата за реформи во правосудството.

4.2.2 Број на препораки произлезени од дебатите за преземање на корективни мерки: Идентификувани се препораки поврзани со шест теми.

5. РЕЗИМЕ ЗА СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: ПРАВОСУДНИ ИНСТИТУЦИИ

Стратешка насока „Оптимизација на судската мрежа“:

5.1.1 Број на одржани дебати за оптимизација на судската мрежа: 1.

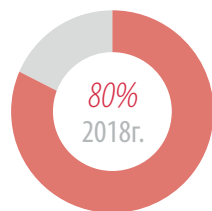
5.1.2 Број и имплементација на препораките за оптимизација на судската мрежа.

Во декември 2018 година, во рамките на Министерството за правда, направена е „Анализа на судската мрежа на Република Македонија“. Анализата беше презентирана на десеттата седница на Советот за следење на имплементацијата на Стратегијата за реформи на правосудниот сектор, што се одржа на шести февруари 2019 година. Во насока на рационализација на судовите, како што е наведено и во анализата, потребна е подетална анализа за секој суд поединечно, што до овој момент не е направена. Со измените и дополнувањата на Законот за судовите од 2019 година, а врз основа на оваа анализа, Основниот суд во Гевгелија, Основниот суд во Кавадарци и Основниот суд во Кичево од 2020 година се судови со проширена надлежност.

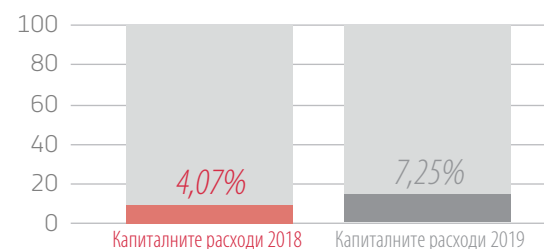
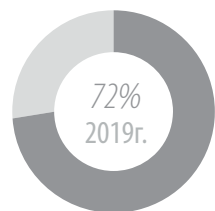
Стратешка насока „Самостоен и одржлив судски буџет, конзистентен на законската определба од бруто националниот доход“ кај три индикатори се бележи подобрување во однос на 2018 година:

5.2.1 Трошоци за судовите: 0,29% од БДП во 2019 година, што е зголемување во однос на 2018 година, кога изнесувал 0,28% од БДП.

5.2.3 Структура на судскиот буџет: Категоријата плати и надоместоци од плати со 72% во 2019 година бележи намалување во однос на 2018 година, кога оваа категорија изнесувала речиси 80%. Капиталните расходи (7,25%) бележат зголемување на учеството на оваа категорија во однос на 2018 година, кога таа била само 4,07%.

Учество на буџетската категорија плати и надоместоци од плати

5.2.4 Процент на покриеност на реалните трошоци за спроведување на правдата од годишните судски буџети. Во 2019 година, конечно одобриениот буџет на судската власт е само 66% од бараното, што е подобрување во споредба со 2018 година, кога оваа покриеност била 64%.

Кај еден индикатор нема промена:

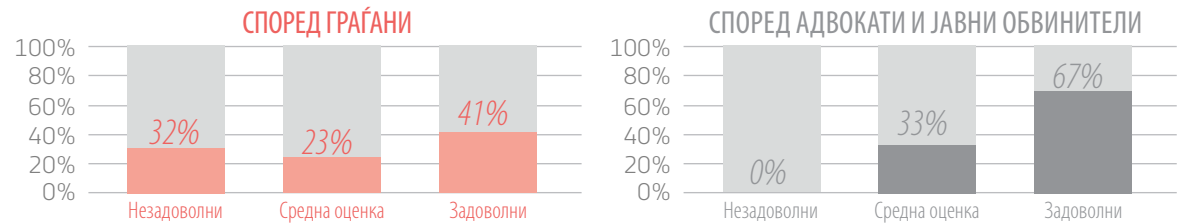
5.2.2 Критериуми за утврдување на судскиот буџет: Иако постои независен судски буџетски совет, сепак судството не успева да го оствари потребното ниво на финансирање.

Стратешка насока „Зголемување на кадарот во јавнообвинителската служба“ имаме податоци за пресметка на индикаторот само за 2018 година – стапката на продуктивност е 104 решени кривични пријави по обвинител.

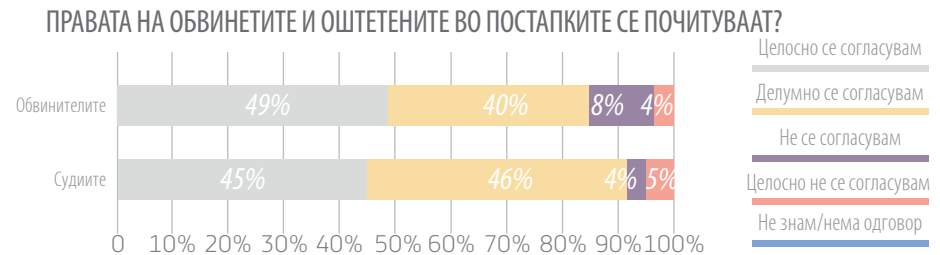
6. РЕЗИМЕ ЗА СТРАТЕШКАТА ОБЛАСТ: КАЗНЕНО-ПРАВНА ОБЛАСТ

Во однос на стратешката насока „Правилно постапување со зајакнување на правата на одбрана и заштита на човековите права во кривичната постапка“: има шест индикатори што се поставени на ниво на стратешка насока и со кои не може да се направи споредба со 2018 година:

6.1.1 Задоволство на странките во однос на можноста дадена од страна на судот на секоја од странките за презентирање на своите докази и да ги оспорува доказите на спротивната странка: Од анкетата спроведена со граѓани-учесници во постапката произлегува дека 41% од испитаниците се релативно задоволни од можноста за презентирање и оспорување на доказите што ја имаат, додека 32% се релативно незадоволни.

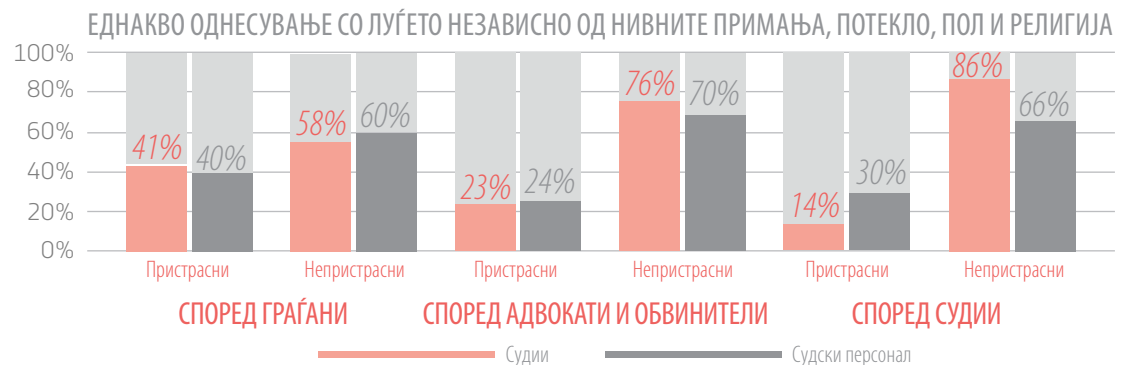

6.1.2 Перцепција на странките за тоа колку судиите и обвинителите ги почитуваат правата на обвинетите и жртвите: Од анкетата со адвокатите и јавните обвинители произлегува дека 90% од испитаниците целосно или делумно се согласуваат дека обвинителите и судиите ги почитуваат правата на обвинетите и оштетените во постапките, наспроти околу 10% кои не се согласуваат.

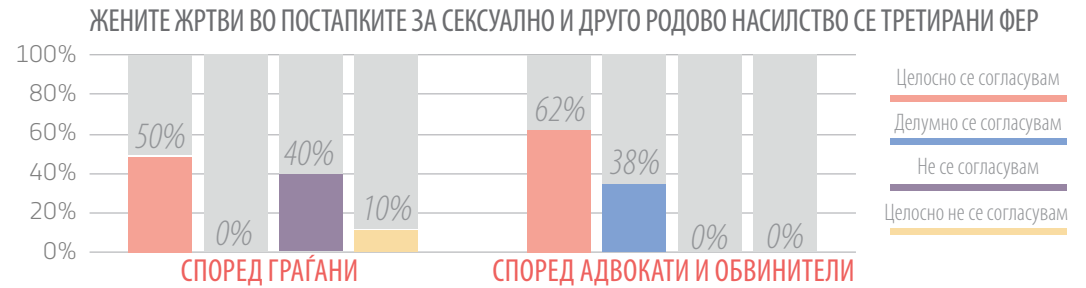

6.1.3 Перцепција на странките за тоа дали судовите ги третираат луѓето фер и непристрасно без оглед на приход, етничка припадност, социјално потекло, пол и религија: 58% од испитаните граѓани целосно или делумно се согласуваат дека судиите се однесуваат еднакво со луѓето независно од нивните примања, потекло, пол и религија, а 41% не се согласуваат со ова.

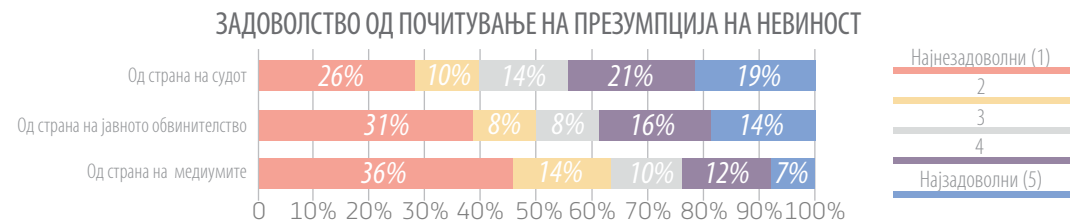
60% од испитаните граѓани се согласуваат дека судскиот персонал се однесува еднакво со луѓето независно од нивните примања, потекло, пол и религија, а 40% не се согласуваат.

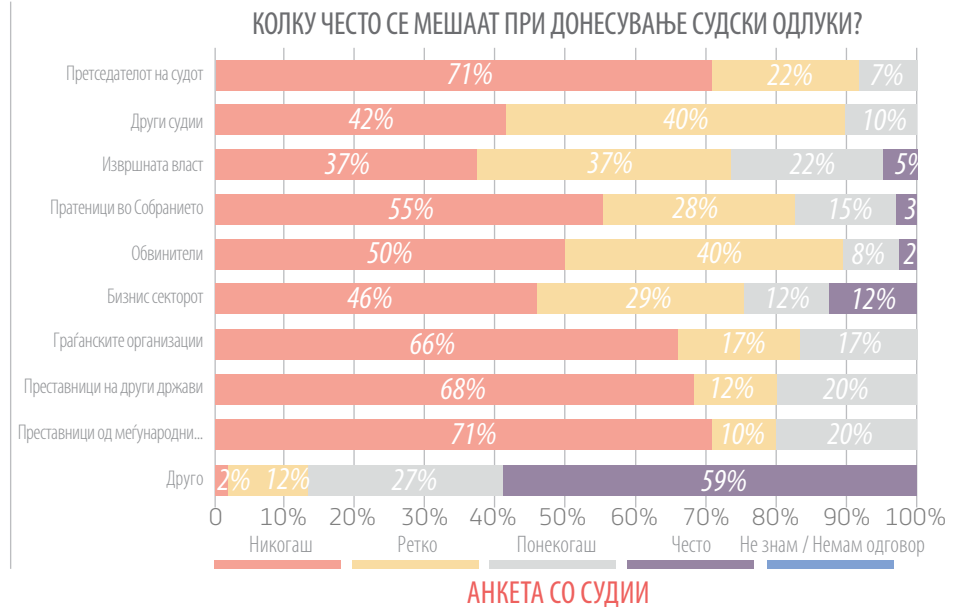
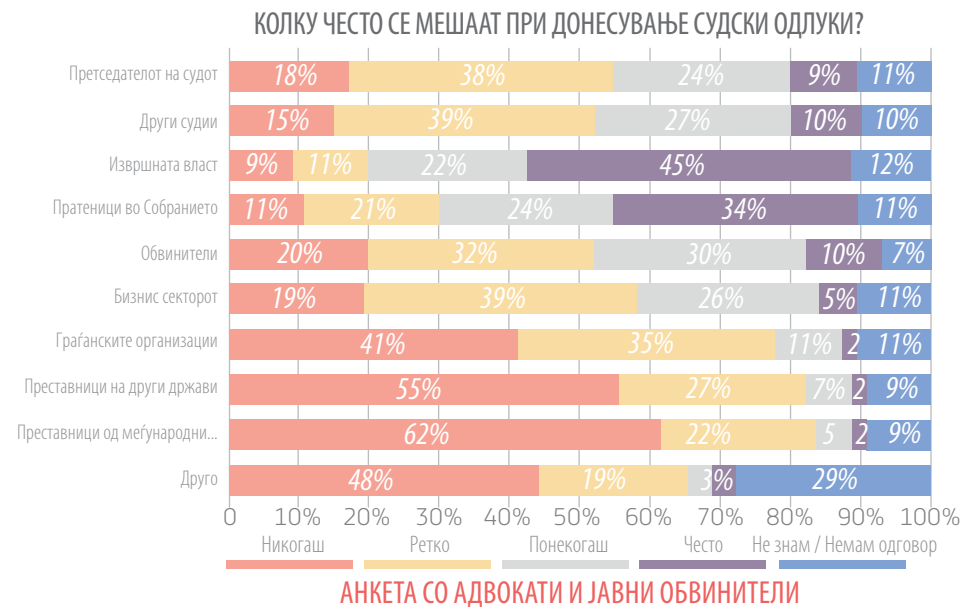
6.1.4 Перцепција на странките за тоа дали жените кои се жртви на сексуално и друго родово насилство се третирани фер од судовите: Дури 53% од адвокатите и обвинителите работеле на вакви предмети. Испитаниците кои работеле на вакви предмети беа дополнително прашани дали се согласуваат дека жените кои се жртви на сексуално и друго родово насилство се третирани фер во постапката. Најголем дел од нив, 62%, целосно се согласуваат дека жените биле третирани фер во постапката. 38% делумно се согласуваат.

6.1.5 Перцепција на странките за почитувањето на презумпцијата за невиност: 40% од граѓаните се целосно или делумно задоволни од почитувањето на презумпцијата на невиност од страна на судот, 36% се незадоволни, 14% се ниту задоволни, ниту незадоволни. Најголемо незадоволство (50%) постои кај граѓаните во однос на почитувањето на презумпцијата на невиност од страна на медиумите.

6.1.6 Перцепција за тоа дали судиите се слободни да носат одлуки без директно или индиректно мешање на Владата или политичарите: Најголем дел од адвокатите и јавните обвинители (47%) сметаат дека извршната власт често им се меша на судиите во судските одлуки, а 34% навеле дека тоа често го прават и пратениците. Додека во најголем број судиите навеле дека не се соочуваат со мешање при донесувањето на одлуките.

Стратешка насока „Правилно постапување со зајакнување на правата на одбрана и заштита на човековите права во кривичната постапка“: Два индикатори се поставени на ниво на активности и се однесуваат на бројот на планирани и реализирани обуки во 2019 година за зајакнување на правата на одбрана и заштита на човековите права во кривичната постапка:

6.1.7 Број на планирани обуки за судии и јавни обвинители фокусирани на зајакнување на правата на одбрана и заштита на човековите права во кривичната постапка: 9 во 2019 година.

6.1.8 Број на реализирани обуки за судии и јавни обвинители фокусирани на зајакнување на правата на одбрана и заштита на човековите права во кривичната постапка: 8 во 2019 година.

Стратешка насока „Подобрување на системот за правда на децата“ состојбата е следна:

6.2.1 Вкупен број деца на возраст од 14 до 18 години кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом подолго од една година: 3 (заклучно со февруари 2020 година).

6.2.2 Вкупен број деца на возраст од 14 до 18 години кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом подолго од три години: 0 (заклучно со февруари 2020 година).

6.2.3 Вкупен број млади на возраст од 18 до 23 години кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом подолго од три години: Согласно Законот за правда на децата,¹¹ „Во воспитно-поправен дом детето останува најмалку една година, а најмногу пет години, односно до наполни 23 години“. Три деца на возраст од 14 до 23 години извршуваат мерка во Воспитно-поправниот дом Тетово подолго од една година.

6.2.4 Вкупен број деца-жртви на кривични дела кои добиле бесплатна правна помош во текот на годината: Во 2018 и 2019 година до Министерството за правда не се доставени барања за одобрување на бесплатна правна помош на деца-жртви на кривични дела.

6.2.5 Број и профил на слушатели на континуирана обука во АСЈО кои поминале обука за постапување со деца-жртви: Во 2018 година повеќе слушатели на континуирана обука во АСЈО поминале обука за постапување со деца-жртви, за разлика од 2019 година.

6.2.6 Број на одржани обуки во рамките на континуираната обука во АСЈО што се однесуваат на постапување со деца-жртви: Во 2018 година има повеќе одржани обуки што се однесуваат на постапување со деца-жртви за разлика од 2019 година.

11 Член 46 од Законот за правда на децата, „Службен весник“, бр. 148/2013, 152/2019 и 275/2019.

7. РЕЗИМЕ ЗА СТРАТЕШКАТА ОБЛАСТ: ПРЕКРШОЧНО-ПРАВНА ОБЛАСТ

Стратешка насока „Превенција наспроти репресија како основна цел на прекршочната постапка“ двата индикатора ги бележат следниве вредности:

7.1.1 Учество на превентивни мерки (решение, едукација) наспроти репресивни мерки (глоба, порамнување, прекршочна пријава) во вкупниот број на изречени мерки по инспекциски надзор: 85%

7.1.2 Процент на предмети со покрената постапка за порамнување наспроти процент на предмети за кои е покрената прекршочна пријава: 64%

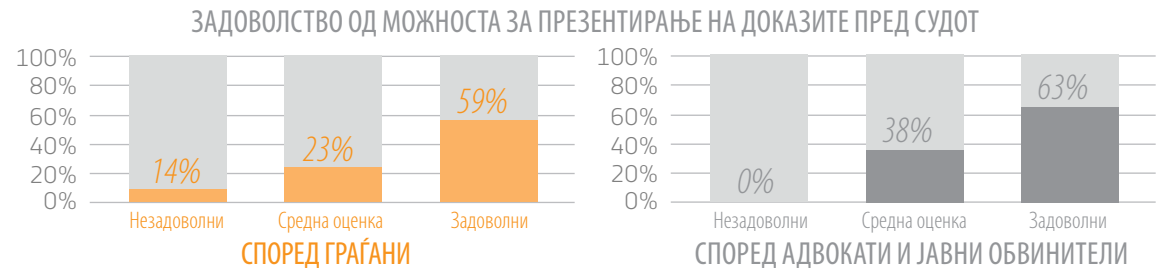
8. РЕЗИМЕ ЗА СТРАТЕШКАТА ОБЛАСТ: ГРАЃАНСКО-ПРАВНА ОБЛАСТ

Стратешка насока „Воспоставување на стабилен граѓанско-правен систем преку пополнување на постојните правни празнини и негово усогласување со европските стандарди и современите општествени текови“: по првпат се собираат податоци за следниве индикатори:

8.1.1 Перцепција на странките за тоа дали судовите ги третираат луѓето еднакво без оглед на приход, национално или социјално потекло, пол или религија: Мнозинство од испитаните граѓани целосно или делумно се согласуваат дека судиите и судскиот персонал се однесувале еднакво со луѓето независно од нивните примања, национално или социјално потекло, пол или религија. Околу третина од граѓаните и 13% од адвокатите не сметаат дека постои еднаков третман.

8.1.2 Задоволство на странките од можноста пред судот да ги презентираат своите докази и да ги оспорат тие на другата странка: 59% од испитаните граѓани и 63% од адвокатите биле релативно задоволни од тоа како им било овозможено да презентираат докази. 14% од граѓаните биле релативно незадоволни, а 23% од граѓаните и 38% од адвокатите не биле ни задоволни ни незадоволни.

8.1.3 Задоволство на странките од тоа како судијата ги сослушал сведоците: 53% од испитаните граѓани и половина од адвокатите биле релативно задоволни од тоа како судијата ги сослушал странките. 16% од граѓаните биле релативно незадоволни, а 18% од граѓаните и 50% од адвокатите не биле ни задоволни ни незадоволни.

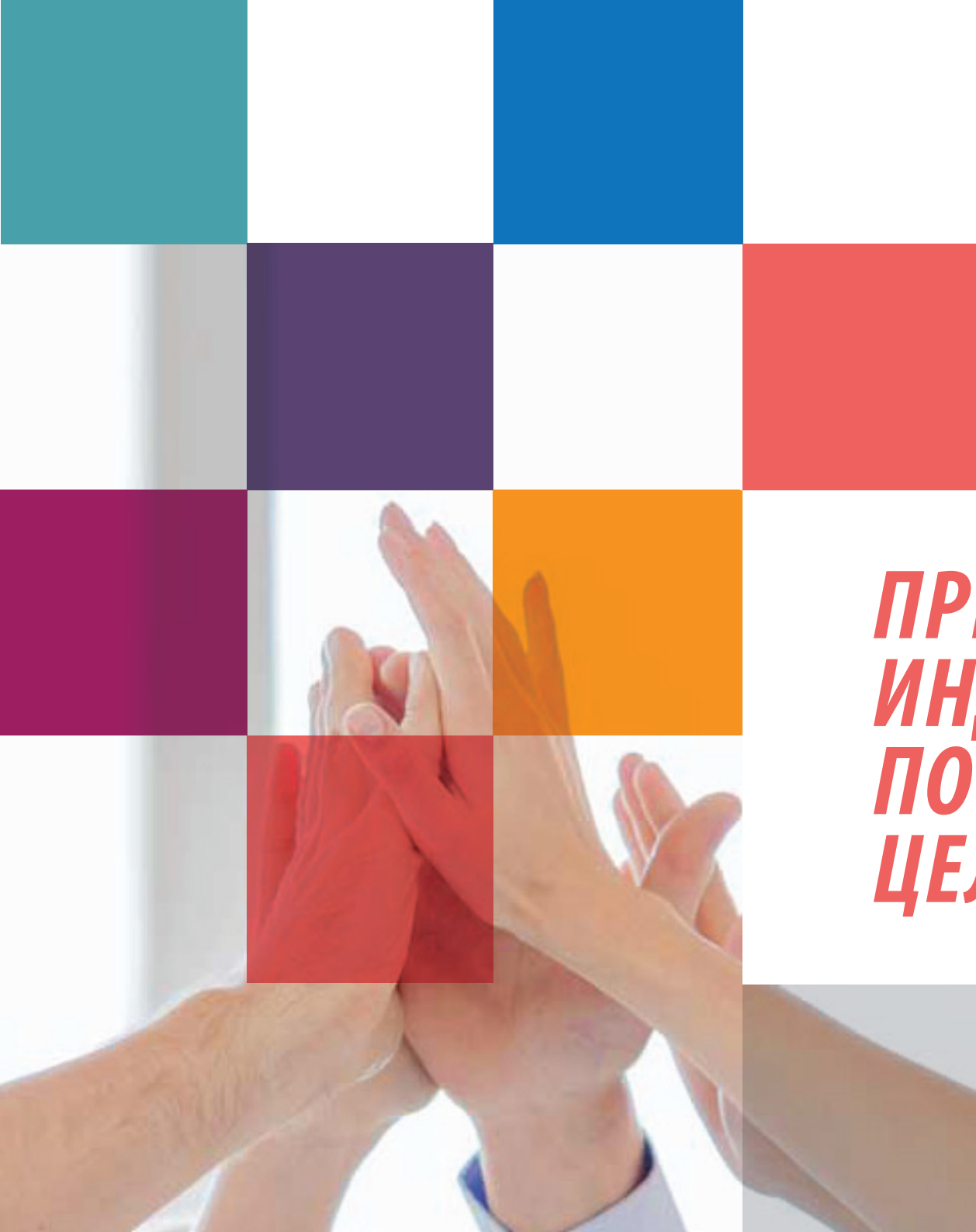

8.1.4 Задоволство на странките од времетраење на постапката: 45% од испитаните граѓани кои учествувале во граѓанска судска постапка не се задоволни од нејзиното времетраење. Најголем дел од испитаните адвокати (44%) го оцениле со 3 нивното задоволство од времетраењето на судските постапки на скала од 1 до 5.

8.1.5 Број на судови на чишто интернет-страници јасно се истакнати податоците за потребните трошоци за водење на постапките: Врховниот суд и апелациските судови немаат објавено вакви податоци.

Во однос на трошоците за разни потврди, уверенија или заверки: 13 основни судови имаат објавено трошоци и податоци за уплатни сметки; еден има објавено трошоци, но има информации за уплатни сметки само за уверенија од казнена евиденција; пет објавиле трошоци и уплатни сметки за дел од уверенијата; и три објавиле само уплатни сметки, но не и информации за трошоците. Пет основни суда не објавиле никакви информации за овие трошоци.

Во однос на трошоците за други постапки и паушали: два основни суда објавиле трошоци и податоци за уплатници; еден објавил само информации за трошоците, но не и уплатните сметки; осум објавиле само уплатни сметки, но не и информации за трошоците; еден објавил податоци само за оставинската постапка; 15 основни судови не објавиле никакви информации.

***ПРЕГЛЕД НА
ИНДИКАТОРИТЕ
ПО СТРАТЕШКИ
ЦЕЛИ И ОБЛАСТИ***

1. СТРАТЕШКА ЦЕЛ: КВАЛИТЕТ

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
1.1 СТРАТЕШКА НАСОКА: УЕДНАЧУВАЊЕ НА СУДСКАТА ПРАКТИКА (НАСОКА 2.2.1 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
1.1.1 Перцепција за компетентност на судиите	4 (добра, на скала од 1 до 5, каде што 5 е највисока оценка) ¹²	Анкета на адвокати и јавни обвинители
1.1.2 Перцепција за компетентност на обвинителите	4 (добра, на скала од 1 до 5, каде што 5 е највисока оценка) ¹³	Анкета на судии, адвокати и јавни обвинители
1.1.3 Перцепција за примена на стандарди за подобрување на квалитетот на судските одлуки	3,75 (на скала од 1 до 5, каде што 5 е највисока оценка). Оценката се однесува на следните шест стандарди: следење на практиката на Европскиот суд за човекови права (најчест одговор, во 37% од случаите, е дека делумно се применува), постоење на интерни механизми во судството за процена на општиот квалитет на пресудите (најчест одговор, во 51% од случаите, е дека делумно се применува), обука за судиите за структура на одлуки, за стилот на образложението на одлуките и за пишување пресуди (најчест одговор, во 38% од случаите, е дека делумно постои), концизност на судските одлуки (најчест одговор, во 51% од случаите, е дека се почитува), почитување на однапред утврдени елементи што треба да ги содржи образложението или структурата на одлуката (најчест одговор, во 76% од случаите, е дека се почитуваат), употреба на јасен и едноставен јазик во одлуките (најчест одговор, во 66% од случаите, е дека делумно постои). ¹⁴	Анкета на судии, адвокати и јавни обвинители
1.1.4 Број на донесени мислења од страна на Врховниот суд за судската практика	Во 2018 година, донесени и објавени на интернет-страницата се пет правни мислења и 17 сентенции. Во 2018 година врховниот суд нема донесено и објавено начелни правни мислења и начелни ставови. Во 2019 година, донесени и објавени на интернет-страницата се две начелни правни мислења, четири правни мислења и заклучоци и девет сентенции. Во 2019 година, Врховниот суд нема донесено и објавено начелни ставови.	Годишен извештај на Врховниот суд за 2018 година ¹⁵ и годишен извештај на Врховниот суд за 2019 година ¹⁶

12 4 е оценката што најчесто ја дале анкетираниите адвокати и јавни обвинители (48%). За разлика од тоа, 54% од анкетираниите судии ја дале највисоката оценка (5) за стручноста и компетентноста на своите колеги. Како пообјективен показател е земена оценката на адвокатите и јавните обвинители.

13 4 е оценката што најчесто ја дале анкетираниите судии (55% во однос на јавните обвинители и 34% во однос на адвокатите). Во одговорите на анкетираниите адвокати и јавни обвинители, пак, исто така доминира оценката 4 за стручноста и компетентноста на своите колеги.

14 За секој од шесте стандарди анкетираниите имаа можност да одговорат дека стандардот се применува, делумно се применува или не се применува. Од овие три можни одговори, земен е предвид оној за кој судиите и адвокатите/јавните обвинители најчесто се изјасниле. Исклучок е направен кај одговорите за постоење обука за судиите за структура на одлуки, за стилот на образложението на одлуките и за пишување пресуди, каде што како порелевантни се земено предвид само одговорите на судиите – самите најдобро знаат какви обуки имаат. За да се дојде до збирна оценка, за секој стандард каде што најчестиот одговор биле дека се почитува е доделен 1 бод, ако најчест одговор е дека делумно се почитува доделен е половина бод, а ако најчест одговор е дека не се почитува не се доделени бодови за тој стандард. Бодовите за различните стандарди се собрани, збирот е поделен со 6 (максималната збирна оценка ако се применети сите стандарди), па количникот е помножен со 5 за да се добие оценка на скала од 1 до 5.

15 Годишниот извештај за 2018 година е достапен на shorturl.at/yUY19.

16 Годишниот извештај за 2019 година е достапен на shorturl.at/guA23.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
1.1 СТРАТЕШКА НАСОКА: УЕДНАЧУВАЊЕ НА СУДСКАТА ПРАКТИКА (НАСОКА 2.2.1 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРКА/АКТИВНОСТ	1.1.5 Процент на судии кои учествуваат во континуирана обука за различни видови вештини	На обуки поврзани со управување и раководење со суд, како и етика во 2019 година учествувале 117 судии, односно претседатели на судови, што е 23% од просечниот број судии за 2019 година (512 судии). ¹⁷	Одговор од АСЈО на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер и годишен извештај на Судскиот совет за 2019 година ¹⁸
	1.1.6 Удел на обуки што ја вклучуваат судската практика на ЕСЧП или одлуки и препораки на телата за човекови права на ОН	Во 2019 година, 10%, или 23 од вкупно 222 развиени обуки, се обуки што ја вклучуваат судската практика на ЕСЧП. Во 2018 година, 12%, ¹⁹ или 22 ²⁰ од вкупно 189 обуки, се обуки за судската практика на ЕСЧП.	Одговор од АСЈО на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер, годишен извештај за работата на АСЈО за 2018 година
	1.1.7 Процент на слушатели на континуирана обука (судии, обвинители и стручни соработници) кои поминале обука за судската практика на ЕСЧП	Во 2019 година, постои подобрување во однос на бројот на судии и јавни обвинители кои поминале обука за судската практика на ЕСЧП. Согласно податоците, од вкупно просечен број судии и јавни обвинители 703 за 2019 година, 46% поминале обука за судската практика на ЕСЧП. Од нив, 286 се судии и 40 јавни обвинители. За разлика од тоа, во 2018 година ваква обука поминале 30% од вкупниот просечен број судии и јавни обвинители (или вкупно 216 од 720).	Одговор од АСЈО на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер; Извештаи ²¹ на Судскиот совет за 2019 година, Совет на ЈО за 2018 година
	1.1.8 Процент од вкупниот број судии кои учествуваат во континуирана обука за правото на ЕУ	Во 2019 година, 45% од вкупниот просечен број судии (или вкупно 232 од 512) учествувале во континуирана обука за правото на ЕУ. Во 2018 година, само 5% (или вкупно 29 судии од просечниот број судии 529) учествувале во континуирана обука за правото на ЕУ.	Одговор на АСЈО на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер и извештај за работата на Судскиот совет за 2019 година ²²

17 Во 2019 година, 62% од вкупниот број претседатели на судови (21 од 34) учествувале на специјализирана обука за односи со јавноста, а 3% од преостанатите судии учествувале на обука за односи со јавноста. 44% од вкупниот број претседатели на судови (15 од 34) учествувале на специјализирана обука за улогата на претседателите на судовите во управувањето и раководењето со судовите, како и менаџирање и организација на работата за судиите и за вработените. 2% (осум судии) учествувале на обука за раководење со човечки ресурси и организациско работење на управното судство; 3% (17 од 512 судии) учествувале на обука за управување со предмети и менаџирање со судница; 3% (16 од 512) учествувале на обука за примена на етичкиот кодекс; 5% (26 од 512) учествувале на обука за одговорност, ефикасност и транспарентност на судството.

18 Податоците земени од годишниот извештај на Судскиот совет за 2019 година се во однос на просечниот број судии, што во 2019 година изнесува 512. Според извештајот, на почетокот на 2019 година имало 518 судии, додека на 31 декември 2019 година имало 506 судии.

19 Согласно годишниот извештај на Академијата за судии и јавни обвинители за 2018 година, достапен на: https://jpacademy.gov.mk/wp-content/uploads/2020/02/godisen-izvestaj-za-2018_en-1.pdf#page=12&zoom=100,80,741.

20 Од одржаните обуки, 20 се советувања во однос на судската практика на ЕСЧП, беа одржани и две обуки за обучувачи.

21 Податоците од извештаите се во однос на бројот на судии и јавни обвинители.

22 Од Извештајот на судскиот совет податоци се извадени во однос на просечниот број судии за 2018 и 2019 година.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
1.1 СТРАТЕШКА НАСОКА: УЕДНАЧУВАЊЕ НА СУДСКАТА ПРАКТИКА (НАСОКА 2.2.1 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОР ЗА МЕРКА/АКТИВНОСТ	1.1.9 Удел на обуки во кои е опфатена анализа на објавените судски одлуки што се фокусира на случаи поврзани со човекови права	Во 2019 година, 14%, или 32 од вкупно 222 развиени обуки, се обуки во кои е опфатена анализа на објавените судски одлуки што се фокусира на случаи поврзани со човекови права. Во 2018 година, 12%, ²³ или 22 ²⁴ од вкупно 189 обуки, се обуки во кои е опфатена анализа на објавените судски одлуки што се фокусира на случаи поврзани со човекови права. Сепак, и во дел од преостанатите обуки што ги организира Академијата често предмет на анализа е и судската практика и судските пресуди на ЕСЧП. ²⁵	Одговор на АСЈО на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер
	1.1.10 Број на одржани средби помеѓу судиите од различни апелациони подрачја и Врховниот суд (за судската практика)	Во 2019 година, апелационите судови и Врховниот суд имаат одржано три работни средби за уедначување на судската практика. ²⁶ Во 2018 година, апелационите судови и Врховниот суд имаат одржано две работни средби за уедначување на судската практика.	Одговор од Врховниот суд на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер; Годишен извештај на Врховниот суд за 2018 година ²⁷
	1.1.11 Број на одржани седници на Врховниот суд за судската практика	Во 2019 година одржани се седум седници на Врховниот суд за судската практика.	Одговор од Врховниот суд на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер

²³ Согласно годишниот извештај на Академијата за судии и јавни обвинители за 2018 година, достапен на: https://jpacademy.gov.mk/wp-content/uploads/2020/02/godisen-izvestaj-za-2018_en-1.pdf#page=12&zoom=100,80,741.

²⁴ Од одржаните обуки, 20 се советувања во однос на судската практика на ЕСЧП, беа одржани и две обуки за обучувачи.

²⁵ Согласно одговорот доставен од Академијата за судии и јавни обвинители.

Една работна средба „Концепт на работа и усогласување на четирите апелациони судови со Врховниот суд“, две работни средби на кои се усогласувани ставовите за определени правни прашања за кои во судската практика се јавуваат различни одлуки во различните апелациони подрачја, со цел уедначување на примената на законите, односно хармонизација на судската практика.

²⁷ Годишниот извештај за 2018 година е достапен на shorturl.at/yUY19.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
1.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: РЕВИДИРАЊЕ НА КРИТЕРИУМИТЕ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА СУДИИТЕ И ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛИ (НАСОКА 2.2.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРКА/АКТИВНОСТ	<p>1.2.1 Објективни и транспарентни критериуми за избор на судиите, засновани на принцип на заслуги, а имајќи ги предвид квалификациите, интегритетот, способноста и ефикасноста, и целосно почитувајќи ги принципите на родова еднаквост и правична застапеност</p>	<p>Основните критериуми за избор на судија се утврдени во член 45 од Законот за судовите.²⁸ Со Законот за изменување и дополнување на Законот за судовите од 2018 година²⁹ е додаден условот за активно познавање на трите најчесто користени јазици на Европската унија (англиски, француски или германски). Ваквиот услов беше критикуван во мислењето на Венецијанската комисија³⁰ како премногу тежок, со тоа што со последните измени на Законот за судовите беше заменет со условот познавање на трите најчесто користени јазици на Европската унија (англиски, француски или германски). Согласно Законот за судовите, еден од условите за избор за судија е лицето да ужива углед, да поседува интегритет за вршење на судиската функција и да поседува социјални способности за вршење на судиската функција, за што се спроведуваат тестови за интегритет и психолошки тестови. Овој услов е потребен и за прием на кандидат за судија за почетна обука во Академијата за судии и јавни обвинители и психолошкиот тест и тестот за интегритет се полагаат во рамките на приемниот испит во Академијата за судии и јавни обвинители.³¹</p> <p>Посебните услови за избор на судија се наведени во член 46 од Законот за судовите. Во двата извештаи на експертската група предводена од Прибе³² е наведено дека Академијата за судии и јавни обвинители треба да остане единствена точка за влез во судството и јавното обвинителство.</p>	<p>Анализа на законските одредби во светлината на мислењата на Венецијанската комисија и извештаите од експертската група предводена од Прибе</p>

28 Во законот е наведено дека за судија може да биде избрано лице кое ги исполнува следните услови:

- да е државјанин на Република Македонија,
- активно да го владее македонскиот јазик,
- да е работоспособен и да има општа здравствена способност што се докажува со лекарска потврда,
- завршени правни студии со стекнати 300 ЕКТС или VII/1 степен на образование од областа на правните науки во странство за стекнати 300 кредити,
- да има положено правосуден испит во Република Македонија,
- да познава еден од трите најчесто користени јазици на Европската унија (англиски, француски или германски),
- во моментот на изборот со правосилна пресуда да не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење професија, дејност или должност за дело поврзано со вршење на правна професија или за друго кривично дело за кое е предвидена казна затвор од најмалку шест месеци,
- практична работа со компјутери, и
- да ужива углед, да поседува интегритет за вршење на судиската функција и да поседува социјални способности за вршење на судиската функција, за што се спроведуваат тестови за интегритет и психолошки тестови. Извор: „Службен весник“, бр. 96/2019, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите.

29 „Службен весник на Република Македонија“, бр. 83/18, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите.

30 Richard Barrett and others, 'Opinion on the Law Amending the Law on the Judicial Council and on the Law Amending the Law on Courts, Adopted by the Venice Commission at Its 116th Plenary Session' (Venice Commission 2018) Opinion No. 927 / 2018 <[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2018\)022-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2018)022-e)>.

31 „Службен весник“, бр. 83/2018, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите (п 2).

32 Senior Experts' Group, 'The Former Yugoslav Republic of Macedonia: Recommendations of the Senior Experts' Group on Systemic Rule of Law Issues Relating to the Communications Interception Revealed in Spring 2015' (2015) <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/news_corner/news/news-files/20150619_recommendations_of_the_senior_experts_group.pdf>; Senior Experts' Group, 'The Former Yugoslav Republic of Macedonia: Assessment and Recommendations of the Senior Experts' Group on Systemic Rule of Law Issues 2017' (2017) <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2017.09.14_seg_report_on_systemic_ro_l_issues_for_publication.pdf>.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
1.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: РЕВИДИРАЊЕ НА КРИТЕРИУМИТЕ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА СУДИИТЕ И ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛИ (НАСОКА 2.2.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРКА/АКТИВНОСТ	<p>Оваа препорака не беше имплементирана со Законот за изменување и дополнување на Законот за судовите од 2018 година,³³ бидејќи во управното судство сè уште можеа да бидат избрани за судии лица кои имаат стаж на правни работи во државен орган со потврдени резултати во работата. Со последните измени на Законот за судовите³⁴ од 2019 година промени се направени во однос на критериумите за избор на судии, со што се имплементираат препораките дадени од експертската група предводена од Прибе. Согласно овие измени³⁵ влезот во судството ќе биде исклучиво преку Академијата за судии и јавни обвинители. Односно за судии во основните судови можат да идат избрани кандидати кои ја завршиле почетната обука во Академијата за судии и јавни обвинители. Единствен исклучок е судија во меѓународен суд, кој ги исполнува општите услови за избор на судија, да може да биде избран за судија во суд од сите степени.</p> <p>Гаранции за квалитетот на избраните судии во основните судови е, секако, почетната обука што ја поминуваат кандидатите во Академијата за судии и јавни обвинители. Дополнително, при приемот во Академијата сите кандидати полагаат приемен испит за влез во Академијата за судии и јавни обвинители. „Цел на приемиот испит е утврдување на степенот на стручно знаење, потребно за посетување на програмата за почетна обука.“³⁶ Со предлог-законот за Академијата за судии и јавни обвинители,³⁷ што во јули 2019 година беше Усвоен од Владата, се рedefинира начинот на полагање на приемиот и завршниот испит врз основа на мерила и објективни критериуми за процена на знаењата на кандидатите.</p> <p>Што се однесува до правичната и соодветната застапеност на сите заедници во државата, во Законот за Академија за судии и јавни обвинители е утврдено дека правичната и соодветна застапеност ќе се почитува при селекцијата на кандидатите за прием во почетната обука во Академијата.³⁸ Дополнително, овој основен принцип е утврден и во член 7 од предлог-законот за Академија за судии и јавни обвинители.³⁹ Согласно предлог-законот,⁴⁰ Управниот одбор го определува вкупниот број слушатели на почетната обука врз основа на одлуките на Судскиот совет и Советот на јавните обвинители за бројот на слободни судиски и јавнообвинителски места во основните судови и основните јавни обвинителства, во кој задолжително треба да биде издвоен бројот на слушатели од редот на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници во државата, согласно капацитетите на Академијата. Начелото на соодветна и правична застапеност на граѓаните се остварува на начин што бројот на слушатели од редот на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници се утврдува во однос на вкупниот број слушатели од сите апелациски подрачја.⁴¹ Со цел обезбедување на квалитетни кандидати, како и во постојниот закон, така и во предлог-законот, слушатели на почетна обука се лица кои го положиле приемиот испит.</p>	

33 „Службен весник“, бр. 83/2018, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите (п 2).

34 „Службен весник“, бр. 96/2019, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите.

35 „Службен весник“, бр. 96/2019, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите.

36 „Службен весник“, бр. 20/2015, Закон за Академијата за судии и јавни обвинители.

37 Предлог-закон за Академијата за судии и јавни обвинители, достапен на: <https://www.sobranie.mk/materialdetails.aspx?materialId=c904f559-5ef8-4328-9120-7205a0621309>.

38 „Службен весник на Република Македонија“, бр. 20/2015, Закон за Академијата за судии и јавни обвинители, 2015, член 9.

39 Предлог-закон за Академијата за судии и јавни обвинители, достапен на: <https://www.sobranie.mk/materialdetails.aspx?materialId=c904f559-5ef8-4328-9120-7205a0621309>.

40 Предлог-закон за Академијата за судии и јавни обвинители, достапен на: <https://www.sobranie.mk/materialdetails.aspx?materialId=c904f559-5ef8-4328-9120-7205a0621309>.

41 Предлог-закон за Академијата за судии и јавни обвинители, достапен на: <https://www.sobranie.mk/materialdetails.aspx?materialId=c904f559-5ef8-4328-9120-7205a0621309>.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
1.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: РЕВИДИРАЊЕ НА КРИТЕРИУМИТЕ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА СУДИИТЕ И ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛИ (НАСОКА 2.2.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
<p>1.2.2 Објективни и транспарентни критериуми за унапредување на судиите (избор во повисок суд, избор на претседател на суд), засновани на принцип на заслуги, а имајќи ги предвид квалификациите, интегритетот, способноста и ефикасноста, и целосно почитувајќи ги принципите на родова еднаквост и правична застапеност</p>	<p>Посебните услови за избор на судија се наведени во член 46 од Законот за судовите. Во член 47 од Законот за судовите се уредени условите и постапката за избор на претседател на суд. Со измените на Законот на судовите од 2018 година⁴² не беа направени суштински измени во однос на посебните услови за избор на судија во повисок суд, ниту, пак, во однос на условите за избор на претседател на суд. За разлика од измените од 2018 година, Законот за изменување и дополнување на Законот за судовите од 2019 година беше позитивно оценет од Венецијанската комисија. Со измените од 2019 година⁴³ се направени измени во однос на критериумите за избор на судиите, односно беше изменет член 46 и член 47 од Законот за судовите и беа допрецизирани условите за избор (унапредување) на судии и избор на претседатели на судови.</p> <p>Покрај тоа што во Законот за изменување и дополнување на Законот за судовите е наведено дека судија во основен суд може да биде избрано лице кое ја завршило почетната обука во Академијата за судии и јавни обвинители, во законот е предвидена и можноста на судиите да аплицираат во друг суд од ист степен (основен или апелациски) доколку имаат четири години непрекинат стаж како судија во суд од ист степен (основен или апелациски). Со овие измени зголемен е судискиот стаж⁴⁴ потребен за избор на судија во апелациски суд. Дополнително, за разлика од претходното решение,⁴⁵ каде што беше предвидена можноста да конкурираат судии од апелациските судови, Управниот суд и Вишиот управен суд, со последните измени на Законот за судовите⁴⁶ во Врховниот суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку шест години стаж како судија во апелациски суд до моментот на пријавување на изборот и кое од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со позитивна оцена, согласно со Законот за Судскиот совет на Република Македонија.</p> <p>За разлика од претходното решение, каде што во управното судство можеше да биде избрано за судија и лице кое има стаж на правни работи во државен орган со потврдени резултати во работата, согласно последните измени на Законот за судовите во Управниот суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку четири години непрекинат судиски стаж како судија во основен суд, додека за судија на Вишиот управен суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку шест години непрекинат судиски стаж како судија во апелациски или во Управниот суд. На овој начин не се заобиколува Академијата за судии и јавни обвинители и при избор на судии во Управното судство. Дополнително, од Венецијанската комисија⁴⁷ е поздравено и зголемувањето на судискиот стаж од три на шест години за судија од Управниот суд да може да биде избран како судија во Вишиот управен суд, ваквите измени се во насока на избор на поискусни судии во Вишиот управен суд.</p>	<p>Анализа на законските одредби во светлината на мислењата на Венецијанската комисија и извештаите од експертската група предводена од Прибе</p>

42 „Службен весник на Република Македонија“, бр. 83/18, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите.

43 „Службен весник“, бр. 96/2019; Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите (п 8).

44 Согласно постојното решение потребно е шест години непрекинат стаж како судија во основен суд, Управен или Виш управен суд до моментот на пријавување на изборот, кое од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со позитивна оцена, за лицето да биде избрано како судија во Апелацискиот суд. За разлика од тоа, претходното решение предвидуваше „за судија на апелациски суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку четири години непрекинат судиски стаж како судија во основен суд до моментот на пријавувањето за избор, кое во последната година од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со највисока позитивна оцена и во однос на другите пријавени лица има добиено најголем број бодови, согласно со закон, или судија во Управниот суд или Вишиот управен суд, кој во последната година од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценет со највисока позитивна оцена и во однос на другите пријавени лица има добиено најголем број бодови, согласно со закон“.

45 Претходното решение предвидуваше „за судија на апелациски суд може да биде избрано лице кое има работно искуство од најмалку четири години непрекинат судиски стаж како судија во основен суд до моментот на пријавувањето за избор, кое во последната година од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценето со највисока позитивна оцена и во однос на другите пријавени лица има добиено најголем број бодови, согласно со закон, или судија во Управниот суд или Вишиот управен суд, кој во последната година од страна на Судскиот совет на Република Македонија е оценет со највисока позитивна оцена и во однос на другите пријавени лица има добиено најголем број бодови, согласно со закон“.

46 „Службен весник“, бр. 96/2019, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите (п 8).

47 Mr Richard Barrett and others, ‘Opinion on the Draft Amendments to the Law on Courts, Adopted by the Venice Commission at Its 117th Plenary Session’ (Venice Commission 2018) Opinion No. 944 / 2018 <[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2018\)033-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2018)033-e)>.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
1.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: РЕВИДИРАЊЕ НА КРИТЕРИУМИТЕ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА СУДИИТЕ И ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛИ (НАСОКА 2.2.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРКА/АКТИВНОСТ	<p>Со последните измени е предвидено судија во меѓународен суд, кој ги исполнува општите услови за избор на судија, да може да биде избран за судија во суд од сите степени.</p> <p>За разлика од претходното решение, каде што претседател на суд се избира од редот на судиите, под услови, во постапка и на начин како што се врши избор за судија во соодветниот суд, согласно новото решение „претседател на суд се избира од редот на судиите кои имаат најмалку шест години непрекинат судиски стаж во суд од ист или повисок степен, под услови и во постапка утврдени со закон, за време од четири години, со право на уште еден избор во суд од ист степен“. Согласно мислењето на Венецијанската комисија, ова решение може да отвори дилема само во однос на изборот на претседател на Врховниот суд,⁴⁸ односно дали согласно овој критериум би имало доволен број на потенцијални кандидати за оваа позиција.</p> <p>Во сите случаи на унапредување на судиите потребно е кандидатот да биде оценет со позитивна оцена, согласно Законот за судскиот совет, со што му се остава право на избор на Судскиот совет. Дополнително, согласно новиот Закон за судскиот совет,⁴⁹ судиите и претседателите на судовите можат да бидат редовно и вонредно оценувани. Редовното оценување е на секои четири години, додека вонредното оценување на работењето на судијата и претседателот на суд се врши во случај кога судијата конкурира за избор на судија во друг суд во повисок суд, за избор на претседател на суд или за член на Советот. Судијата се оценува според вкупните резултати од постигнатата успешност во работењето преку утврдените квалитативни и квантитативни критериуми. Квалитативните критериуми се 60% во однос на квантитативните, кои се 40% во формирањето на вкупната оцена. Утврдување на квалитативните критериуми го вршат комисији од пет члена на судии од сите апелационски судови, односно од непосредно повисок суд. Ваквите комисији се формираат од Судскиот совет по случаен избор, на начин уреден со подзаконски акт што го донесува Советот.⁵⁰ Иако новиот Закон за судскиот совет, уште во нацрт-верзија, доби позитивно мислење од Венецијанската комисија,⁵¹ сепак во мислењето е наведено дека „тежина на различните параметри земени предвид при процената на перформансите треба да се одржува под постојана ревизија. Посоодветно е ваквите нумерички вредности да се регулираат во подзаконски акт на Судскиот совет, отколку во самиот закон, за да можат да ги променат доколку има потреба“. Судскиот совет, со поддршка на проект финансиран од кралството Холандија, а имплементиран од страна на Центарот за правни истражувања и анализи, како и со поддршка на проектот ИПА „Поддршка на реформите во правосудниот сектор“, изработува методологија со индикатори на сложеноста на предмети и посебен правилник за евалуација, односно оценување на судиите. Овој правилник е од особена важност за евалуацијата на судовите и на судиите, кои ќе бидат евалуирани по реални и објективни критериуми, земајќи ја предвид сложеноста на предметите. Поради ова, најсоодветно е за изработка на овој правилник за оценување на судиите, сите судии и судови во државата да дадат свој придонес.⁵²</p>	

48 Ibid.

49 „Службен весник“, бр. 102/2019, Закон за Судскиот совет.

50 Ibid.

51 Mr Richard Barrett, Mr Philip Dimitrov and Ciril Ribičič, ‘Opinion on the Draft Law on the Judicial Council, Adopted by the Venice Commission at Its 118th Plenary Session’ (Venice Commission 2019) Opinion No. 947 / 2019 <[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2019\)008-e-](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2019)008-e-)>.

52 Извештај во сенка за Поглавје 23 за периодот април 2019 – март 2020 година.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
1.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: РЕВИДИРАЊЕ НА КРИТЕРИУМИТЕ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА СУДИИТЕ И ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛИ (НАСОКА 2.2.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
	Во член 43 од Законот за судовите ⁵³ е наведено дека „при изборот на судии и судии-поротници не смее да се врши дискриминација во однос на полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување, имотната и општествената положба“. Дополнително, „при изборот на судии и судии-поротници без да се нарушат критериумите пропишани со закон, ќе се обезбеди соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници“. При определувањето на оптималниот број судии и судии-поротници во државата, Судскиот совет треба да го применува начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците кои не се мнозинство. ⁵⁴		
Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
1.3. СТРАТЕШКА НАСОКА: ФУНКЦИОНАЛЕН СИСТЕМ ЗА ПРОБАЦИЈА И ДРУГИ АЛТЕРНАТИВНИ МЕРКИ (НАСОКА 2.2.9 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	1.3.1 Промена во употребата на пробацација или други алтернативни мерки	Пробациската служба активно почнала со работа во 2019 година, а во текот на годината имало 165 пробациски предмети. Најголем дел се за надзор на условно отпуштени осудени лица од издржување на казната затвор (111 предмети), 43 предмети се за надзор на осудени лица на условна осуда со заштитен надзор, за надзор над извршувањето на општокорисна работа има еден предмет, а десет предмети се по барање на судот за примена на инструментот за процена на ризик и подготовка на пробациски извештај со предлог на најсоодветна санкција за време на судската постапка.	Одговор од Управата за извршување санкции на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер

⁵³ Законот за судовите, „Службен весник“, бр. 58/2006, 62/2006, 35/2008, 150/2010, 83/2018 и 198/2018 и „Службен весник“, бр. 96/2019.

⁵⁴ Согласно член 44 од Законот за судовите, „Службен весник“, бр. 58/2006, 62/2006, 35/2008, 150/2010, 83/2018 и 198/2018 и „Службен весник“, бр. 96/2019.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
1.4. СТРАТЕШКА НАСОКА: СЛЕДЕЊЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА НОТАРИЈАТОТ (НАСОКА 2.6.4.3 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР) ⁵⁵		
ИНДИКАТОРИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА СТРАТЕШКА НАСОКА	<p>1.4.1 Број на предлози за дисциплинска постапка против нотари поднесени до Нотарската комора и број на донесени дисциплински мерки</p> <p>Во 2019 година, до Дисциплинскиот совет на Нотарската комора се поднесени 15 предлози за дисциплинска постапка против нотари (12 поднесени од министерот за правда врз основа на извршени надзори и три поднесени од претседателот на Нотарската комора). Дисциплинскиот совет на Нотарската комора разгледал вкупно 13 предлози за поведување на дисциплинска постапка поднесени во 2019 година (десет поднесени од министерот за правда и три од претседателот на Нотарската комора), при што ги донел следните дисциплински мерки – пет парични казни и пет јавни опомени. За еден предмет констатирана е застареност, а за еден предмет нотарот е ослободен од одговорност.</p> <p>Дисциплинскиот совет на Нотарската комора во текот на 2019 година постапувал и по пет предлози за поведување на дисциплинска постапка од претходната 2018 година (четири предлози поднесени од министерот за правда и еден поднесени од претседателот на Нотарската комора), при што донесени се дисциплински мерки – две јавни опомени. За еден предмет констатирана е застареност и за два предмета нотарот е ослободен од одговорност.</p>	Информација за примената на Законот на нотаријат за 2019 година, Министерство за правда
Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
1.5. СТРАТЕШКА НАСОКА: КОНТИНУИРАНО СЛЕДЕЊЕ НА ЕФЕКТИТЕ ОД ИЗВРШУВАЊЕТО И НА КВАЛИТЕТОТ НА РАБОТЕЊЕТО (НАСОКА 2.6.3.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР) ⁵⁶		
ИНДИКАТОРИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА СТРАТЕШКА НАСОКА	<p>1.5.1 Стапка на реализација на извршни исправи</p> <p>44,5% во 2019 година, што е намалување во споредба со стапката на реализација од 55,7% во 2018 година. Можна причина за намалување на реализацијата се силните критики од граѓаните во однос на трошоците на извршувањето, што резултираше и со намалување на тарифите на извршителите и укинувањето на наплатата на одредени категории трошоци.</p>	Годишен извештај за работењето на извршителите во 2019 година, Министерство за правда; Информација за примена на Законот за извршување и извршен надзор над работата на извршителите во 2018 година, Министерството за правда
ИНДИКАТОРИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА СТРАТЕШКА НАСОКА	<p>1.5.2 Број на предлози за дисциплинска постапка против извршители поднесени до Комората на извршители и број на донесени дисциплински мерки</p> <p>Во 2019 година Дисциплинската комисија на Комората на извршители поведе постапка против тројца извршители, кои ги огласи за виновни и им изрече дисциплински мерки: јавна опомена, парични казни и трајно одземање на правото за вршење на должноста извршител (во еден случај). Во 2018 година, поведена е постапка против двајца извршители, кои ги огласи за виновни и им изрече дисциплински мерки – парични казни.</p>	Објавени дисциплински одлуки на веб-сајтот на Министерството за правда

55 Оваа стратешка насока е дел од стратешката цел „Пристап до правда“ на Стратегијата за реформа на правосудниот сектор 2017-2022 година со Акциски план. Поради поврзаност со концептот на квалитет, имплементаторите на проектот одлучија да ја следат и оваа стратешка насока.

56 Оваа стратешка насока е дел од стратешката цел „Пристап до правда“ на Стратегијата за реформа на правосудниот сектор 2017-2022 година со Акциски план. Поради поврзаност со концептот на квалитет, имплементаторите на проектот одлучија да ја следат и оваа стратешка насока.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
1.6. СТРАТЕШКА НАСОКА: ЗАЧЕСТЕНА УПОТРЕБА НА МЕДИЈАЦИЈА ОД СТРАНА НА ЈАВНИТЕ ОРГАНИ (НАСОКА 2.6.5.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР) ⁵⁷			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	1.6.1 Број на предмети упатени на медијација од страна на јавните органи	Постои намалување на бројот на предмети што медијаторите одговориле дека им ги упатиле јавните органи во 2019 година (89 предмети) во споредба со 2018 година (128 предмети). Позитивно е што е зголемен процентот на медијатори кои се изјасниле дека им се упатени предмети од страна на јавните органи, и тоа од 36% во 2018 година на 50% во 2019 година.	Анкета со медијатори. Анкетата беше спроведена електронски во февруари 2020 година. На анкетата одговорија 22 медијатори. Анкетата беше спроведена од Институтот за европска политика
	1.6.2 Број на предмети решени со медијација, во кои странки се јавни органи	Забележано е намалување на бројот на решени предмети од 82 во 2018 година на 58 во 2019 година.	Анкета со медијатори. Анкетата беше спроведена електронски во февруари 2020 година. На анкетата одговорија 22 медијатори. Анкетата беше спроведена од Институтот за европска политика

⁵⁷ Оваа стратешка насока е дел од стратешката цел „Пристап до правда“ на Стратегијата за реформа на правосудниот сектор 2017-2022 година со Акциски план. Поради поврзаност со концептот на квалитет, имплементаторите на проектот одлучија да ја следат и оваа стратешка насока.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
1.7. СТРАТЕШКА НАСОКА: СТИМУЛИРАЊЕ НА ПРИМЕНАТА НА МЕДИЈАЦИЈАТА ВО СУДСКИТЕ ПОСТАПКИ (НАСОКА 2.6.5.3 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР) ⁵⁸			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	1.7.1 Број на предмети упатени на медијација согласно Законот за правда на децата	Во 2019 година, исто како и во 2018 година, нема предмети упатени на медијација согласно Законот за правда на децата.	Анкета со медијатори. Анкетата беше спроведена електронски во февруари 2020 година. На анкетата одговорија 22 медијатори. Анкетата беше спроведена од Институтот за европска политика
	1.7.2 Број на решени предмети со медијација согласно Законот за правда на децата	Во 2019 година, исто како и во 2018 година, нема предмети упатени на медијација согласно Законот за правда на децата, па нема ни решени предмети.	Анкета со медијатори. Анкетата беше спроведена електронски во февруари 2020 година. На анкетата одговорија 22 медијатори. Анкетата беше спроведена од Институтот за европска политика
	1.7.3 Број на предмети упатени на медијација согласно Законот за заштита на потрошувачите	Постои зголемување на бројот на предмети што медијаторите одговориле дека се упатени на медијација согласно Законот за заштита на потрошувачите во 2019 година (девет предмети) во споредба со 2018 година (четири предмети). ⁵⁹	Анкета со медијатори. Анкетата беше спроведена електронски во февруари 2020 година. На анкетата одговорија 22 медијатори. Анкетата беше спроведена од Институтот за европска политика
	1.7.4 Број на решени предмети со медијација согласно Законот за заштита на потрошувачите	Постои зголемување на бројот на предмети што медијаторите одговориле дека се решени согласно Законот за заштита на потрошувачите во 2019 година (три предмети) во споредба со 2018 година (еден предмет).	Анкета со медијатори. Анкетата беше спроведена електронски во февруари 2020 година. На анкетата одговорија 22 медијатори. Анкетата беше спроведена од Институтот за европска политика
	1.7.5 Стапка на успешност на стопански и работни спорови, решени по пат на медијација	Со воведување на новиот концепт на медијација согласно со донесувањето на новиот Закон за медијација („Службен весник на Република Македонија“, бр. 188/2013, 148/2015, 192/2015 и 55/2016), значително е подобрен концептот на медијација. Со измените на Законот за парнична постапка („Службен весник на Република Македонија“, бр. 124/2015) се вовеле задолжителен обид за медијација во стопанските спорови за парично побарување чијашто вредност не надминува 1.000.000 денари. Со анализа на споровите и постигнатите спогодби за периодот од 2016 до 2019 година може да се заклучи дека стапката на успешност на сите предмети на медијација е 72% (од вкупно 1.570 предмети, спогодба е постигнато во 1.137 спорови). Стапката на успешност на стопанските спорови решени по пат на медијација е 28,3% (од вкупно 567 предмети, спогодба е постигната во 161), додека стапката на успешност на работните спорови решени по пат на медијација е 99,6% (од вкупно 948 предмети, спогодба е постигнато во 945 предмети).	Приказ на податоци добиени од Министерството за правда

58 Оваа стратешка насока е дел од стратешката цел „Пристап до правда“ на Стратегијата за реформа на правосудниот сектор 2017-2022 година со Акциски план. Поради поврзаност со концептот на квалитет, имплементаторите на проектот одлучија да ја следат и оваа стратешка насока.

59 Сепак, намален е процентот на медијатори кои се изјасниле дека имаат предмети согласно Законот за заштита на потрошувачите од 14% во 2018 година на 9% во 2019 година.

2. СТРАТЕШКА ЦЕЛ: ЕФИКАСНОСТ

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
2.1. СТРАТЕШКА НАСОКА: СЛЕДЕЊЕ НА ЕФИКАСНОСТА НА СУДСТВОТО ПРЕКУ ИНДИКАТОРИТЕ УТВРДЕНИ ВО EU JUSTICE SCOREBOARD (ЛИСТА НА РЕЗУЛТАТИ), СЕРЕЈ И ДРУГИ МЕЃУНАРОДНИ СТАНДАРДИ (НАСОКА 2.4.1 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА 2.1.1 Примена на Методологијата за судска статистика со СЕРЕЈ стандарди	И покрај тоа што Методологијата за судска статистика е делумно усогласена со релевантните меѓународно-прифатени индикатори, таа не се применува во практиката, бидејќи институциите во своите редовни извештаи не ги следат тековните вредности на индикаторите предвидени со Методологијата. Овој недостаток делумно се надминува со помош од граѓанското општество што врши мониторинг на дел од вредностите на релевантните индикатори.	Анализа на редовните извештаи на судовите и Судскиот совет

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
2.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: ДОСЛЕДНО СПРОВЕДУВАЊЕ НА АКЦИОНИОТ ПЛАН ЗА РЕШАВАЊЕ НА СТАРИТЕ ПРЕДМЕТИ И СЛЕДЕЊЕ НА СОСТОЈБАТА СО НЕРЕШЕНИ ПРЕДМЕТИ (НАСОКА 2.4.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
2.2.1 Број на нерешени предмети	На крајот на 2019 година има 73.550 нерешени предмети, што е зголемување за 5.828 предмети, односно 8,6%, во споредба со крајот на 2018 година. Причината за порастот кај овој показател во 2019 година може да се најде во зголемувањето од 11,4% на бројот на примени предмети во 2019 година, што не можело целосно да се надмине со зголемувањето од 6,2% на бројот на предмети што судовите ги решиле во текот на годината. Гледано по инстанции, нерешените предмети се зголемени за 9,4% во првата инстанца и 7,5% во втората инстанца. Намалување на нерешените предмети во 2019 година има кај Врховниот суд за 4,5% во однос на 2018 година.	Министерство за правда
2.2.2 Стапка на решавање предмети во првата инстанца	96,5%; стапката на решавање предмети во првата инстанца покажува дека во 2019 година се зголемил бројот на нерешени предмети. Во 2018 година, стапката на решавање изнесувала 101,2%, односно во таа година имало намалување на бројот на заостанати предмети. Причината за падот кај овој показател во 2019 година може да се најде во зголемувањето на бројот на примени предмети во 2019 година.	Министерство за правда
2.2.3 Потребно време за решавање на заостатокот на предмети во првата инстанца	152,8 денови; ова е бројот на денови потребни за решавање на нерешените предмети во првата инстанца. Индикаторот бележи зголемување во споредба со 2018 година, кога изнесувал 147,7 денови. Причината за падот и кај овој показател во 2019 година може да се најде во зголемувањето на бројот на примени предмети во 2019 година.	Министерство за правда
2.2.4 Број на стари предмети	2.852 на крајот на 2019 година, што е намалување од 27% во споредба со 2018 година (3.921). По категории, старите предмети се намалени: – постарите од три години за речиси 60%, – постарите од седум година за 46%, – постарите од десет година за четвртина. Во сите три категории стапката на решени предмети е зголемена.	Извештај на Судскиот совет за 2019 година
2.2.5 Број на предмети во кои е утврдена повреда на принципот за судење во разумен рок	Вкупниот број предмети пред Врховниот суд од оваа област во 2019 година е намален за 200, односно за 25% во споредба со 2018 година. Во 2019 година, бројот на предмети во кои е утврдена повреда на овој принцип е намален за речиси 14% – на 165 од 191 во 2018 година. Сепак, во 2019 година стапката на вакви предмети во кои е утврдена повреда е зголемена на 27% во споредба со 24% во 2018 година.	Извештај на Врховниот суд за 2019 година

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
2.3. СТРАТЕШКА НАСОКА: УСОГЛАСУВАЊЕ НА БРОЈОТ НА СУДИИ СО ЕВРОПСКИОТ ПРОСЕК ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ (НАСОКА 2.4.3 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	2.3.1 Трошкова ефикасност при решавање на предметите	Најмалку ефикасниот апелациски суд троши, во просек, 33% повеќе по решен предмет од трошковано најефикасниот апелациски суд. Во просек, за еден решен предмет кај последнорангираниот основен суд се троши 2,6 пати повеќе од трошковано најефикасниот основен суд. ⁶⁰	Завршни сметки за 2019 година; Извештај на Судскиот совет за 2019 година
	2.3.2 Стапка на продуктивност во решавањето на предметите	Во споредба со 2018 година, два апелациски суда бележат зголемување на продуктивноста, а два намалување на продуктивноста (просечно решени предмети по судија). 16 основни судови бележат зголемување, а 11 намалување на стапката на продуктивност. Стапката на продуктивност е 4,1 пати повисока кај прворангираниот во споредба со последнорангираниот суд. ⁶¹	Завршни сметки за 2019 година; Извештај на Судскиот совет за 2019 година; Годишни извештаи на судовите за 2019 година

60 Рангирање на апелациските судови според трошкова ефикасност (просечно потрошени средства по решен предмет) во 2019 година: АС Скопје (7.066 ден.), АС Битола (8.346 ден.), АС Штип (9.389 ден.). За АС Гостивар не беа обезбедени податоци.

Ранг-список на основни судови според трошкова ефикасност (просечно потрошени средства по решен предмет) во 2019 година: ОС Куманово (2.667 ден.), ОС Свети Николе (2.738 ден.), ОС Кичево (2.749 ден.), ОС Струмица (2.905 ден.), ОС Радовиш (2.958 ден.), ОС Кавадарци (3.222 ден.), ОС Делчево (3.461 ден.), ОС Неготино (3.971 ден.), ОС Винаца (4.176 ден.), ОС Кочани (4.191 ден.), ОС Ресен (4.290 ден.), ОС Берово (4.912 ден.), ОС Битола (5.010 ден.), ОС Крива Паланка (5.396 ден.), ОС Крушево (6.852 ден.). За преостанатите 12 основни судови не беа обезбедени податоци.

61 Рангирање на апелациските судови според стапката на продуктивност (просечно решени предмети по судија) во 2019 година: АС Скопје (449), АС Штип (409), АС Гостивар (367), АС Битола (335).

Рангирање на основните судови според стапката на продуктивност во 2019 година: ОС Делчево (2.605), ОС Дебар (2.108), ОС Тетово (2.107), ОС Радовиш (1.826), ОС Кичево (1.745), ОС Свети Николе (1.737), Основен кривичен суд Скопје (1.689), ОС Куманово (1.608), ОС Берово (1.561), ОС Струмица (1.525), ОС Гостивар (1.515), ОС Штип (1.451), ОС Кочани (1.433), ОС Прилеп (1.375), ОС Кавадарци (1.358), ОС Ресен (1.266), ОС Струга (1.216), ОС Винаца (1.191), ОС Битола (1.172), ОС Велес (1.034), ОС Охрид (938), ОС Неготино (915), ОС Гевгелија (879), ОС Крива Паланка (797), ОС Крушево (797), Основен граѓански суд Скопје (753), ОС Кратово (632).

Во 2018 година стапките на продуктивност се следните: АС Скопје (427), АС Штип (404), АС Гостивар (385), АС Битола (341), ОС Делчево (2.390), ОС Дебар (2.276), ОС Радовиш (1.789), ОС Гостивар (1.784), Основен кривичен суд Скопје (1.739), ОС Кичево (1.707), ОС Кочани (1.683), ОС Свети Николе (1.535), ОС Струмица (1.457), ОС Куманово (1.446), ОС Прилеп (1.377), ОС Кавадарци (1.304), ОС Битола (1.252), ОС Струга (1.241), ОС Винаца (1.232), ОС Штип (1.218), ОС Берово (1.146), ОС Ресен (1.079), ОС Тетово (1.071), ОС Велес (1.012), ОС Крива Паланка (998), ОС Охрид (938), ОС Гевгелија (893), ОС Неготино (795), Основен граѓански суд Скопје (716), ОС Кратово (663), ОС Крушево (553).

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
2.4. СТРАТЕШКА НАСОКА: ПОДОБРУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА СУДСКАТА И ЈАВНООБВИНИТЕЛСКАТА СЛУЖБА (НАСОКА 2.4.4 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА 2.4.1 Перцепција за односот, професионалноста и стручноста на судската служба	Стручноста и компетентноста на стручните судски соработници судиите најчесто ја оценувале со оценка 4 (46%) на скала од 1 до 5, каде што 5 е највисока оценка. Таа оценка најчесто ја давале и анкетираниите адвокати и јавни обвинители (35%), но кај нив има и значителен број одговори со оценка 3 (34%). Од анкетираниите граѓани кои биле учесници во некој спор, 71% одговориле дека не се случило или ретко се случило одолжувањето на судските постапки да биде резултат на грешки на персоналот на судот. 60% од испитаните граѓани се согласуваат дека судскиот персонал се однесувал еднакво со луѓето независно од нивните примања, потекло, пол и религија, а 40% не се согласуваат.	Анкета на граѓани-учесници во судски постапки, судии, адвокати и јавни обвинители

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
2.5. СТРАТЕШКА НАСОКА: ЦЕЛОСНА ФУНКЦИОНАЛНОСТ НА ВЕБ-ПОРТАЛОТ WWW.SUD.MK (НАСОКА 2.4.5 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
2.5.1 Процент (удел) на објавени судски пресуди на порталот	Судовите или не даваат податоци за бројот на објавени пресуди или водат евиденција за објавени пресуди во текот на неколку години, а не во текот на една година.	
2.5.2 Примена на стандарди за онлајн-објавување на судските пресуди	Мнозинството судии (59%) и службеници (53%) сметаат дека се почитуваат стандардите за роковите за онлајн-објавување на пресудите, а околу 40% дека не се почитуваат. Во врска со задоволството од онлајн-објавувањето, најчесто испитаниците го оцениле со средна оценка (39% судии, 25% службеници и 27% адвокати/јавни обвинители), а втора најчесто избрана оценка е највисоката 5 кај судиите (24%), односно 4 кај службениците, адвокатите/јавните обвинители (21% и 19%, соодветно). Во врска со задоволството од онлајн-пребарливоста на судските одлуки, најчеста оценка кај судиите и службениците е 4 од можни 5 (39% и 29%, соодветно), а адвокатите/јавните обвинители најчесто давале средна оценка 3 (23%). Сепак, 15% од судиите, 26% од службениците и 24% од адвокатите/јавните обвинители задоволството од пребарливоста го оцениле со најниските оценки 1 и 2.	Анкета на судии, судски службеници, адвокати и јавни обвинители
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА 2.5.3 Достапност на онлајн-информации за јавноста за правосудниот систем	Достапни се следниве видови таргетирани информации: а) онлајн-формулари за јавноста и компаниите — на sud.mk се објавени формулари-барања и уплатници за различни документи што ги издава судот (уверенија, потврди и сл.); б) информации наменети за лица со оштетен вид или слух — порталот sud.mk не е приспособен за овие лица, а сепак дава информации за одговорни овластени лица за спроведување на лицата со инвалидност и овозможување на корисен пристап до информации во судот; в) информации наменети за лица кои не го зборуваат службениот јазик — порталот sud.mk е достапен и во рудиментарна англиска верзија. Не се достапни следниве видови таргетирани информации: а) образование за правата на граѓаните во правосудниот систем преку интерактивни алатки; б) компјутерски терминали во судовите со интернет-пристап достапни за граѓаните; в) интерактивна онлајн-симулација за да се процени квалификуваноста за правна помош — не е достапно; на веб-сајтот на Министерството за правда има објавено информација за тоа кои услови треба да ги исполни барателот на бесплатна правна помош, но со застарени параметри; г) информации наменети за деца — на сајтовите на некои судови единствено можат да се најдат контакт-податоци за адвокати кои се специјализирани за Законот за правда за децата.	Разгледување на веб-сајтовите на правосудните институции; Анкета на граѓани-учесници во судски постапки
	Во однос на достапноста на онлајн-информации за датум, време и број на сала за рочиште по конкретен предмет, околу 46% од испитаните граѓани се задоволни од дадената информација од страна на судот, а околу 28% се незадоволни и 18% не се ниту задоволни ниту незадоволни.	
2.5.4 Број на посетители на веб-порталот		
2.5.5 Број на судски одлуки објавени на порталот www.sud.mk	Во врска со онлајн-објавувањето на судските одлуки, судиите задоволството најчесто го оценувале со средната оценка — 3, на скала од 1 до 5. 10% од судиите се незадоволни, а 46% се делумно или целосно задоволни од начинот на кој се врши објавувањето. Задоволството од онлајн-објавувањето на одлуките е најчесто оценето со средната оценка 3 и кај судските службеници (25%), како и кај адвокатите и јавните обвинители (27%).	Анкета на судии, судски службеници, адвокати и јавни обвинители

3. СТРАТЕШКА ЦЕЛ: ТРАНСПАРЕНТНОСТ

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
3.1. СТРАТЕШКА НАСОКА: СОБИРАЊЕ, ОБРАБОТКА И АНАЛИЗА НА СТАТИСТИЧКИТЕ ПОДАТОЦИ ЗА РАБОТАТА НА СУДОВИТЕ И ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА ВО ССРМ И СЈОРМ (НАСОКА 2.5.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
3.1.1 Видови системи за мониторинг и евалуација на судските активности	<p>Постојат следните видови системи:</p> <p>а) Годишни извештаи за работата на судовите; Врховниот суд и апелациските судови редовно објавуваат вакви извештаи. Од 27 основни судови, само осум објавиле годишен извештај за работата, еден објавил анализа за работата по предметите, четири објавиле само годишна статистика за предметите, пет објавиле месечна статистика за предметите, која не била сумирана на годишно ниво, и девет не објавиле никаков извештај за работата. Тоа е влошување на состојбата во споредба со 2018 година, кога годишни извештаи објавиле 12 основни судови, седум објавиле само годишна статистика за предметите, три објавиле месечна статистика за предметите, која не била сумирана на годишно ниво, и пет не објавиле никаков извештај за работата.</p> <p>б) Индикатори за резултати и квалитет; постои Методологија за судска статистика, но извештаите на судовите и Судскиот совет не содржат податоци за вредноста на индикаторите предвидени со методологијата (со исклучок на индикаторот за вкупен заостаток на предмети). Во извештаите се застапени следниве параметри и индикатори: број на примени предмети, решени предмети, нерешени предмети, стари предмети. Не се застапени други битни показатели, како на пример: стапка на решавање, време потребно за решавање на заостатокот предмети, просечна старост на решените или на нерешените предмети или нивна категоризација според староста, број/процент на обжалени одлуки, број на одложени рочишта. Иако методологијата декларира дека ќе овозможи добивање споредливи информации и за квалитетот, сепак впечаток е дека квалитетот се согледува претежно низ призма на траењето на постапките, како и споредбите за отстапките на времетраењето од законските рокови за траење на постапките.</p> <p>в) ИТ-систем за управување со предмети. Софтверот АКМИС е инсталиран во сите судови и со него се врши евиденција, распределба и следење на движењето на судските предмети во работата.</p> <p>г) ИТ-систем за генерирање статистика за судските активности. Постои софтвер за судска статистика, кој е инсталиран во Судскиот совет, за чијашто функционалност е потребно целосно и точно внесување податоци во АКМИС. Дискутабилно е функционирањето на системот за генерирање на судска статистика, затоа што, со исклучок на еден индикатор, институциите во своите извештаи не ги објавуваат тековните вредности на индикаторите предвидени со методологијата за судска статистика. Анкетираниите одговориле дека информативниот судски систем (АКМИС) има или делумно има пет вида податоци: 1) во однос на потребните податоци за подготовка на годишните извештаи на судовите испитаниците најчесто потврдиле дека системот има вакви податоци (30%), 27% се изјасниле дека има делумно, а негативно одговориле 23%; 2) за староста на предметите по 29% одговориле дека системот има вакви податоци, односно дека делумно има податоци, додека 21% се изјасниле дека системот не нуди такви податоци; 3) за бројот на одложени рочишта 32% од испитаниците одговориле дека информативниот систем нема податоци, 29% дека има делумно и само 21% мислеле дека има вакви податоци; 4) во однос на вредноста на индикаторите од методологијата за судска статистика 25% одговориле дека системот делумно има податоци, 22% дека нема податоци и 16% дека има; 5) за други податоци што се важни за водење статистика за правосудството 15% потврдиле дека информативниот систем има податоци, 26% дека делумно има, а 10% дека нема. Различните ставови на испитаниците по ова прашање може да се должат на различната запознаеност на судските службеници со податоците што ги собира системот, разлики помеѓу службениците во однос на параметрите што во практиката редовно ги внесуваат во него, како и разлики во квалитетот на внесувањето меѓу одделните службеници, што може да резултира со потреба собраните податоци делумно или целосно да се проверуваат „рочно“ пред да можат да се користат за известување за перформансите.</p> <p>д) Специјализиран судски персонал за мониторинг и евалуација. Дел од судските службеници во судовите и Судскиот совет се занимаваат со подготовка на периодични извештаи за работата на судовите.</p> <p>ѓ) Анкети спроведени меѓу судските корисници и правните професионалци. Државните институции не спроведуваат вакви анкети, но тоа периодично го прави граѓанското општество.</p>	Анализа на sud.mk и Методологијата за судска статистика, Анкета на судски службеници

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
3.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА (НАСОКА 2.5.3 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	3.2.1 Стандарди за давање информации за случаите на странките	Околу 46% од испитаните граѓани се задоволни од дадената информација од страна на судот за датум, време и број на сала за судење по предметот, а околу 28% се незадоволни и 18% не се ниту задоволни ниту незадоволни. 41% се делумно или целосно задоволни од информацијата во која фаза е постапката по нивниот предмет, околу 35% се незадоволни, а 21% не се ниту задоволни ниту незадоволни. Во однос на информацијата за одложување рочиште, 38% од испитаниците се задоволни од добиената информација, 37% се незадоволни од неа и 15% не се ниту задоволни ниту незадоволни. 44% од испитаниците се задоволни од достапноста на документацијата на судот за нивниот предмет, додека 33% се незадоволни од достапноста, а 20% не се ниту задоволни ниту незадоволни.	Анкета на граѓани-учесници во судски постапки
	3.2.2 Отвореност на постапките за јавноста и капацитет на судниците за сместување на јавноста и медиумите	Во новиот објект на Кривичниот суд во Скопје – каде што се одвиваат постапките за кои обично има најголем интерес на национално ниво – условите за јавноста се подобри, но често медиумите и јавноста кои се присутни на судењата не се во можност да ги следат поради озвучувањето што е исклучено. Во извештај од мониторинг од ноември 2019 година, Коалицијата констатира дека на рочиште за предметот „ТОРТУРА“ КБР. 1959/17, јавноста и стручната јавност биле исклучени при прикажување на една видеоснимка, без судот да образложи основа за тоа.	Разговор со претставник на Коалицијата „Сите за правично судење“; Мониторинг бриф – правосудство: актуелни судски постапки, ноември 2019 година
ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРКА/АКТИВНОСТ	3.2.3 Достапност на обуки за вработени во судовите за различни видови комуникација	Во 2019 година, 62% од вкупниот број претседатели на судови (21 од 34) учествувале на специјализирана обука за односи со јавноста (специјализирана обука за претседатели на судови), а 3% (14) од преостанатите судии учествувале на обука за односи со јавноста.	Одговор од АСЈО на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер и годишен извештај на Судскиот совет за 2019 година ⁶²
	3.2.4 Број на објавени периодични извештаи за категоризирани расходи на судовите	Објавени два годишни извештаи: 1) Годишниот извештај на судскиот совет содржи поглавје посветено на расходите на судската власт, категоризирани на: плати и надоместоци, стоки и услуги, трансфери и капитални расходи; 2) Приказ на расходите по овие категории е даден и во Извештајот за реализацијата на судскиот буџет, но во него е претставен и преглед на расходите по буџетски програми, како и по буџетски ставки и потставки. ⁶³	Годишен извештај на Судскиот совет за 2019 година; Извештај за реализацијата на судскиот буџет за 2019 година

62 Податоците земени од годишниот извештај на Судскиот совет за 2019 година се во однос на просечниот број судии, што во 2019 година изнесува 512. Според извештајот на почетокот на 2019 година имало 518 судии, додека на 31 декември 2019 година имало 506 судии.

63 Со исклучок на категоријата 40 – плати и надоместоци, каде што се наведени само имињата на ставките, но не е прецизирано колкави се расходите по секоја одделна ставка.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
3.3. СТРАТЕШКА НАСОКА: ИЗЕДНАЧУВАЊЕ НА ФОРМАТА НА ГОДИШНИТЕ ИЗВЕШТАИ ЗА РАБОТА НА СУДОВИТЕ, ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА, СС И СЈО (НАСОКА 2.5.4 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРКА/АКТИВНОСТ	3.3.1 Напредок на процесот на ревидирање на методологијата за судска статистика	Не е објавена ревидирана методологија за судска статистика; со преглед на објавените годишни извештаи за работата на судовите можат да се согледаат разлики во нивната структура, а тие не содржат податоци за вредноста на индикаторите предвидени со методологијата (со исклучок на индикаторот за вкупен заостаток на предмети), како и за времетраењето на постапките според видови граѓански предмети, односно основи за кривични предмети и период на решавање, односно траење на одделни фази во постапките, исходи и мерки по кривичните предмети. Овие констатации се применливи и за годишниот извештај на СС, каде што дополнително нема податоци за изземањата по судови, како и за решени предмети по пат на медијација во граѓанска постапка. Сепак, во извештајот на СС се дава преглед на состојбата со стари предмети во категориите на нивна старост.	Веб-сајт на Министерството за правда; годишни извештаи за работата на судовите

4. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И КРЕИРАЊЕ ПОЛИТИКИ

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
4.1. СТРАТЕШКА НАСОКА: КООРДИНАЦИЈА НА РЕФОРМАТА ВО ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР (НАСОКА 3.1.1 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	4.1.1 Постоене на функционална единица или персонал во Судскиот совет и Министерството за правда за стратешко планирање, мониторинг и координација на реформата	Судскиот совет и Министерството за правда немаат доволно персонал за стратешко планирање, мониторинг и координација на реформата.	Извештај на Судскиот совет за 2019 година: Разговор во Министерството за правда
	4.1.2 Постоене на функционална единица или персонал во Судскиот совет и Министерството за правда за анализа и истражување	Судскиот совет и Министерството за правда немаат доволно персонал за анализа и истражување.	Извештај на Судскиот совет за 2019 година: Разговор во Министерството за правда
	4.1.3 Зачестеност на консултации за законски измени што директно влијаат врз правосудството	Најголем дел од судиите (54%) и адвокатите (64%) одговориле дека Владата само понекогаш ги консултира кога станува збор за иницирање на законски измени што директно влијаат врз правосудството. За разлика од тоа, обвинители најчесто (48%) одговориле дека ретко се консултирани.	Анкета на судии, адвокати и јавни обвинители
	4.1.4 Капацитет за ефикасно буџетирање на судовите и јавните обвинителства	Капацитетот за ефикасно буџетирање од страна на судовите, адвокатите и јавните обвинители најчесто (30%) го оценувале со оценка 4 на скала од 1 до 5, каде што 5 е најдобра оценка, а 26% дале средна оценка 3. Најниски оценки (1 и 2) дале 28% од испитаниците. Капацитетот за ефикасно буџетирање од страна на јавните обвинителства, адвокатите и јавните обвинители најчесто (35%) го оценувале со најслабата оценка 1, а 27% дале средна оценка 3.	Анкета на адвокати и јавни обвинители
	4.1.5 Промена во состојбата со стратешкото планирање и креирањето политики во секторот	Адвокатите и судските службеници најчесто одговориле дека од 2017 до 2020 година нема промена во состојбата со стратешкото планирање и креирањето политики во секторот (49% и 37%, соодветно). Судиите најчесто оцениле дека состојбата е подобрена (48%), а сепак значајни 44% оцениле дека нема промена.	Анкета на судии, адвокати и јавни обвинители

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
4.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: СЛЕДЕЊЕ НА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА СТРАТЕГИЈАТА (НАСОКА 3.1.4 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	4.2.1 Број на спроведени дебати со засегнати страни за резултатите од имплементацијата на стратегијата	Во 2019 година беа одржани четири седници на Советот за имплементација на стратегијата за реформи во правосудството, каде што претставници на засегнатите страни дебатираат за постигнатите резултати и носат препораки за идното спроведување на Стратегијата.	vlada.mk
	4.2.2 Број на препораки произлезени од дебатите за преземање на корективни мерки	Идентификувани се препораки поврзани со шест области.	Информации од седници на Советот за имплементација на стратегијата за реформи во правосудството; Годишен извештај за 2018 година за имплементација на Стратегијата за реформа на правосудниот сектор 2017-2022

5. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: ПРАВОСУДНИ ИНСТИТУЦИИ

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
5.1. СТРАТЕШКА НАСОКА: ОПТИМИЗАЦИЈА НА СУДСКАТА МРЕЖА (НАСОКА 4.1.1.1 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРКА/АКТИВНОСТ	5.1.1 Број на одржани дебати за оптимизација на судската мрежа	Анализата на судската мрежа во Република Македонија беше презентирана на десеттата седница на Советот за следење на имплементацијата на Стратегијата за реформи на правосудниот сектор, што се одржа на шести февруари 2019 година.	Интернет-страница на Министерството за правда ⁶⁴
	5.1.2 Број и имплементација на препораките за оптимизација на судската мрежа	Во декември 2018 година, во рамките на Министерството за правда, направена е „Анализа на судската мрежа на Република Македонија“. ⁶⁵ Во насока на рационализација на судовите, како што е наведено и во анализата, потребна е подетална анализа за секој суд поединечно, што до овој момент не е направена. Со измените и дополнувањата на Законот за судовите од 2019 година, ⁶⁶ а врз основа на оваа анализа, Основниот суд во Гевгелија, Основниот суд во Кавадарци и Основниот суд во Кичево од 2020 година се судови со проширена надлежност. Во правец на утврдување на реалниот потребен број судии и судови, покрај изготвената Анализа на судската мрежа во РМ (за основните судови), изготвени се и Функционална анализа на апелациските судови и Функционална анализа на Врховниот суд на РСМ.	Извештај во сенка за Поглавје 23 за периодот април 2019 – март 2020 година; ⁶⁷ Анализа на судската мрежа во Република Македонија ⁶⁸

64 <https://www.pravda.gov.mk/vest/2941>.

65 Караманди, Попчевски и Наумов, „Анализа на судската мрежа во Република Македонија“.

66 „Службен весник“, бр. 96/2019, Закон за изменување и дополнување на Законот за судовите.

67 Извештајот е достапен на: <https://epi.org.mk/post/14897>.

68 Достапна на: https://www.pravda.gov.mk/Upload/Editor_Upload//%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D1%83%D0%B4%D1%81%D0%BA%D0%B0%20%D0%B-%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B0.pdf

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
5.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: САМОСТОЕН И ОДРЖЛИВ СУДСКИ БУЏЕТ, КОНЗИСТЕНТЕН НА ЗАКОНСКАТА ОПРЕДЕЛБА ОД БРУТО НАЦИОНАЛНИОТ ДОХОД⁶⁹ (НАСОКА 2.1.6 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	5.2.1 Трошоци за судовите	0,29% од БДП во 2019 година, што е зголемување во однос на 2018 година, кога изнесувал 0,28% од БДП. Пресметано по жител, се бележи зголемување на 990 денари по жител, во споредба со 885 денари по жител во 2018 година.	Министерство за финансии – основни макроекономски индикатори; Извештај на Судскиот совет за 2019 година и за 2018 година
	5.2.2 Критериуми за утврдување на судскиот буџет	Иако постои независен судски буџетски совет, сепак судството не успева да го оствари потребното ниво на финансирање. Како илустрација може да се наведе дека во 2019 конечно одобриениот буџет на судската власт е само 66% од бараното што се засновало на реалните потреби на единките-корисници на судската власт.	Извештај за реализацијата на судскиот буџет за 2019 година
	5.2.3 Структура на судскиот буџет	Забележливо е доминантното учество од 72% на категоријата 40 – плати и надоместоци од плати, а сепак се бележи намалување во однос на 2018 година, кога оваа категорија изнесувала речиси 80%. Категоријата 42 – стоки и услуги, што во вкупниот буџет учествува со 12,76%, е недоволна за расчистување на сите потреби што произлегуваат од редовната работа на судовите. Споредено со структурата на буџетот на земјите од Европската унија, учеството на капиталните расходи (7,25%), каде што се вклучени и вложувањата во компјутерската и софтверската модернизација, не е на потребното ниво. Сепак се бележи зголемување на учеството на оваа категорија во однос на 2018 година, кога таа била само 4,07%. Трансферите се 7,76%.	Извештај на Судскиот совет за 2019 година и за 2018 година
	5.2.4 Процент на покриеност на реалните трошоци за спроведување на правдата од годишните судски буџети	Во 2019 година, конечно одобриениот буџет на судската власт е само 66% од бараното што се засновало на реалните потреби на единките-корисници на судската власт. Тоа е подобрување во споредба со 2018 година, кога оваа покриеност била 64%.	Извештај за реализацијата на судскиот буџет за 2019 година
Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
5.3. СТРАТЕШКА НАСОКА: ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА КАДАРОТ ВО ЈАВНООБВИНИТЕЛСКАТА СЛУЖБА (НАСОКА 4.1.3.6 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
5.3.1 Стапка на продуктивност	104 решени кривични пријави по обвинител во 2018 година.	Извештај на Јавното обвинителство за 2018 година	

69 Во Стратегијата, оваа стратешка насока се јавува под стратешката цел „независност и непристрасност“, но во овој извештај е поместена под поглавјето за правосудни институции, бидејќи се разгледува од аспект на ресурси во правосудството.

6. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: КАЗНЕНО-ПРАВНА ОБЛАСТ

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
6.1. СТРАТЕШКА НАСОКА: ПРАВИЛНО ПОСТАПУВАЊЕ СО ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ОДБРАНА И ЗАШТИТА НА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА ВО КРИВИЧНАТА ПОСТАПКА (НАСОКА 5.1.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
6.1.1 Задоволство на странките во однос на можноста дадена од страна на судот на секоја од странките за презентирање на своите докази и да ги оспорува доказите на спротивната странка	Дури 98% од испитаните граѓани (учесници во кривични постапки) сметаат дека е важно секоја странка да добие можност да ги презентира своите докази за случајот и да ги оспори тие на другата страна. 41% од испитаниците се релативно задоволни (дале оцена 5 или 4) од можноста за презентирање и оспорување на доказите што ја имаат, додека 32% се релативно незадоволни (дале оцена 1 – најнезадоволни или 2).	Анкета со граѓани ⁷⁰
6.1.2 Перцепција на странките за тоа колку судиите и обвинителите ги почитуваат правата на обвинетите и жртвите	Околу 90% од испитаниците целосно или делумно се согласуваат дека обвинителите и судиите ги почитуваат правата на обвинетите и оштетените во постапките, наспроти околу 10% кои не се согласуваат.	Анкета со адвокати и јавни обвинители
6.1.3 Перцепција на странките за тоа дали судовите ги третираат луѓето фер и непристрасно без оглед на приход, етничка припадност, социјално потекло, пол и религија	58% од испитаните граѓани целосно или делумно се согласуваат дека судиите се однесувале еднакво со луѓето независно од нивните примања, потекло, пол и религија, а 41% не се согласуваат со ова. 60% од испитаните граѓани се согласуваат дека судскиот персонал се однесувал еднакво со луѓето независно од нивните примања, потекло, пол и религија, а 40% не се согласуваат.	Анкета со граѓани
6.1.4 Перцепција на странките за тоа дали жените кои се жртви на сексуално и друго родово насилство се третирани фер од судовите	Во однос на правата на учесниците во постапката испитувавме и колку тие се почитуваат во предмети за сексуално и друго родово насилство. Дури 53% од адвокатите и обвинителите работеле на вакви предмети. Испитаниците кои работеле на вакви предмети беа дополнително прашани дали се согласуваат дека жените кои се жртви на сексуално и друго родово насилство се третирани фер во постапката. Најголем дел од нив, 62%, целосно се согласуваат дека жените биле третирани фер во постапката. 38% делумно се согласуваат.	Анкета со адвокати и јавни обвинители
6.1.5 Перцепција на странките за почитувањето на презумпцијата за невиност	40% од испитаните граѓани се целосно или делумно задоволни од почитувањето на презумпцијата на невиност од страна на судот, а 36% се незадоволни, додека 14% не се ниту задоволни ниту незадоволни. 30% од испитаните граѓани се задоволни од почитувањето на презумпцијата на невиност од страна на јавното обвинителство, а 39% се незадоволни, додека 8% не се ниту задоволни ниту незадоволни. 19% од испитаните граѓани се задоволни од почитувањето на презумпцијата на невиност од страна на медиумите, а 50% се незадоволни, додека 10% не се ниту задоволни ниту незадоволни.	Анкета со граѓани

70 Во однос на овој индикатор беа издвоени одговорите на граѓаните кои учествуваат во кривични постапки како странки во постапката.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
6.1. СТРАТЕШКА НАСОКА: ПРАВИЛНО ПОСТАПУВАЊЕ СО ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ОДБРАНА И ЗАШТИТА НА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА ВО КРИВИЧНАТА ПОСТАПКА (НАСОКА 5.1.2 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА 6.1.6 Перцепција за тоа дали судиите се слободни да носат одлуки без директно или индиректно мешање на Владата или политичарите	Најголем дел од адвокатите и јавните обвинители (47%) сметаат дека извршната власт често им се меша на судиите во судските одлуки, а 34% навеле дека тоа често го прават и пратениците. Во најголем број, судиите навеле дека не се соочуваат со мешање при донесувањето на одлуките, и тоа од претседателот на судот (каде што 93% од испитаниците одговориле дека тоа се случува никогаш или ретко), граѓанските организации (каде што 83% од испитаниците одговориле дека тоа се случува никогаш или ретко), претставниците на други држави (каде што 80% од испитаниците одговориле дека тоа се случува никогаш или ретко) и претставници на меѓународните организации (каде што 81% од испитаниците одговориле дека тоа се случува никогаш или ретко). Во однос на другите чинители што се обидуваат да влијаат врз одлуките, 86% одговориле дека постојат такви.	Анкета со адвокати, јавни обвинители и судии
ИНДИКАТОРИ ЗА МЕРКА/АКТИВНОСТ 6.1.7 Број на планирани обуки за судии и јавни обвинители фокусирани на зајакнување на правата на одбрана и заштита на човековите права во кривичната постапка	Бројот на планирани обуки во 2019 година за судии и јавни обвинители фокусирани на зајакнување на правата на одбрана и заштита на човековите права во кривичната постапка изнесува 9.	Одговор од АСЈО на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер
6.1.8 Број на реализирани обуки за судии и јавни обвинители фокусирани на зајакнување на правата на одбрана и заштита на човековите права во кривичната постапка	Бројот на реализирани обуки во 2019 година за судии и јавни обвинители фокусирани на зајакнување на правата на одбрана и заштита на човековите права во кривичната постапка изнесува 8.	Одговор од АСЈО на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
6.2. СТРАТЕШКА НАСОКА: ПОДОБРУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА ПРАВДА НА ДЕЦАТА (НАСОКА 5.1.5 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	6.2.1 Вкупен број деца на возраст од 14 до 18 години кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом подолго од една година	Заклучно со февруари 2020 година три деца на возраст од 14 до 18 години кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом подолго од една година во Воспитно-поправен дом Тетово.	Одговор на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер од Управата за извршување санкции
	6.2.2 Вкупен број деца на возраст од 14 до 18 години кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом подолго од три години	Заклучно со февруари 2020 година нема деца на возраст од 14 до 18 години кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом подолго од три години во Воспитно-поправен дом Тетово	Одговор на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер од Управата за извршување санкции
	6.2.3 Вкупен број млади на возраст од 18 до 23 години кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом подолго од три години	На испратеното барање испратено до УИС, што гласеше „Вкупен број млади на возраст од 18 до 23 години кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом подолго од три години“, ⁷¹ беше одговорено дека вкупно три деца на возраст од 14 до 23 години извршуваат мерка во Воспитно-поправниот дом Тетово подолго од една година.	Одговор на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер од Управата за извршување санкции
	6.2.4 Вкупен број деца-жртви на кривични дела кои добиле бесплатна правна помош во текот на годината	Во 2018 и 2019 година до Министерството за правда не се доставени барања за одобрување на бесплатна правна помош на деца-жртви на кривични дела.	Одговор на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер од Министерството за правда
	6.2.5 Број и профил на слушатели на континуирана обука во АСЈО кои поминале обука за постапување со деца-жртви	Во 2019 година ваква обука во АСЈО поминале 8 судии, 12 јавни обвинители, 2 стручни соработници од судовите и обвинителствата и 15 претставници од Министерството за внатрешни работи. Во 2018 година вакви обуки поминале 44 судии, 40 јавни обвинители, 26 стручни соработници од судовите и обвинителствата, 13 адвокати и 2 слушатели на почетна обука.	Одговор на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер од Академијата за судии и јавни обвинители
	6.2.6 Број на одржани обуки во рамките на континуираната обука во АСЈО кои се однесуваат на постапување со деца-жртви	Во 2019 година се организирани две советувања. Во 2018 година се организирани седум настани, од кои шест советувања и една обука за обучувачи.	Одговор на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер од Академијата за судии и јавни обвинители

71 Согласно член 46 од Законот за правда на децата, „Во воспитно-поправен дом детето останува најмалку една година, а најмногу пет години, односно до наполнети 23 години. При изрекувањето на оваа мерка судот не го определува нејзиното траење, туку за тоа дополнително одлучува“. Поради ова сакавме да видиме колку од лицата кои издржуваат заводска мерка во воспитно-поправен дом спаѓаат во категоријата млади.

7. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: ПРЕКРШОЧНО-ПРАВНА ОБЛАСТ

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор	
7.1. СТРАТЕШКА НАСОКА: ПРЕВЕНЦИЈА НАСПРОТИ РЕПРЕСИЈА КАКО ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРЕКРШОЧНАТА ПОСТАПКА (НАСОКА 5.3.4 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)			
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА	7.1.1 Учество на превентивни мерки (решение, едукација) наспроти репресивни мерки (глоба, порамнување, прекршочна пријава) во вкупниот број на изречени мерки по инспекциски надзор	Превентивните мерки (решение, едукација) убедливо доминираат наспроти репресивни мерки (глоба, порамнување, прекршочна пријава) во вкупниот број на изречени мерки по инспекциски надзор со 85%.	Квартални извештаи на Советот за инспекциски надзор за 2019 година (први три квартали)
	7.1.2 Процент на предмети со покрената постапка за порамнување наспроти процент на предмети за кои е покрената прекршочна пријава	Постапката за порамнување почесто се применува (64%) наспроти покренувањето на прекршочна пријава.	Квартални извештаи на Советот за инспекциски надзор за 2019 година (први три квартали)

8. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: ГРАЃАНСКО-ПРАВНА ОБЛАСТ

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
8.1. СТРАТЕШКА НАСОКА: ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА СТАБИЛЕН ГРАЃАНСКО-ПРАВЕН СИСТЕМ ПРЕКУ ПОПОЛНУВАЊЕ НА ПОСТОЈНИТЕ ПРАВНИ ПРАЗНИНИ И НЕГОВО УСОГЛАСУВАЊЕ СО ЕВРОПСКИТЕ СТАНДАРДИ И СОВРЕМЕНИТЕ ОПШТЕСТВЕНИ ТЕКОВИ (НАСОКА 5.4.1 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
8.1.1 Перцепција на странките за тоа дали судовите ги третираат луѓето еднакво без оглед на приход, национално или социјално потекло, пол или религија	Мнозинство од испитаните граѓани целосно или делумно се согласуваат дека судиите и судскиот персонал се однесувале еднакво со луѓето независно од нивните примања, национално или социјално потекло, пол или религија. Околу третина од граѓаните не сметаат дека постои еднаков третман. Адвокатите целосно или делумно се согласуваат дека судиите и судскиот персонал не дискриминираат. Сепак, речиси 13% не сметаат дека постои еднаков третман.	Анкета на граѓани-странки во постапка и адвокати
8.1.2 Задоволство на странките од можноста пред судот да ги презентираат своите докази и да ги оспорат тие на другата странка	59% од испитаните граѓани биле релативно задоволни од тоа како им било овозможено да презентираат докази, 14% биле релативно незадоволни, а 23% не биле ни задоволни ни незадоволни. 63% од испитаните адвокати биле релативно задоволни од тоа како им било овозможено да презентираат докази, а 38% не биле ни задоволни ни незадоволни.	Анкета на граѓани-учесници во судски постапки и адвокати
8.1.3 Задоволство на странките од тоа како судијата ги сослушал сведоците	53% од испитаните граѓани биле релативно задоволни од тоа како судијата ги сослушал странките, 16% биле релативно незадоволни, а 18% не биле ни задоволни ни незадоволни. Половина од адвокатите биле релативно задоволни од тоа како судијата ги сослушал странките, а другата половина не биле ни задоволни ни незадоволни.	Анкета на граѓани-учесници во судски постапки и адвокати
8.1.4 Задоволство на странките од времетраење на постапката	45% од испитаните граѓани кои учествувале во граѓанска судска постапка не се задоволни од нејзиното времетраење. Како главна причина за незадоволство од времетраењето на постапката меѓу оние граѓани кои изразиле незадоволство се долгите временски периоди меѓу закажаните рочишта. Граѓаните се незадоволни и поради честото одложување на рочиштата. Најголем дел од испитаните адвокати (44%) го оцениле со 3 нивното задоволство од времетраењето на судските постапки на скала од 1 до 5. Дури 63% од испитаниците имале три до пет одложени, односно неодржани рочишта за последниот граѓански предмет за кој се појавиле во основниот суд. 12% од испитаниците имале повеќе од пет одложувања или неодржувања на судски рочишта. Само 6% од прашаните адвокати и обвинители немале ниту едно одложување. Адвокатите беа прашани и за најчестите причини за одолжување на судските постапки. Трите врвни причини што често или повремено доведуваат до одолжување на граѓанските постапки се слабости во законите (88%), ⁷⁵ враќање на предметите на повторно одлучување во основниот суд (75%) и опструкции од странките во постапката (56%). ⁷⁶	Анкета на граѓани-учесници во судски постапки и адвокати

75 На пример, контрадикторности во законите, непрецизност, различни толкувања на законите.

76 На пример, намерно недоаѓање на сведоците и другите странки, намерно одложување од страна на адвокатите.

Индикатор	Вредност во 2019 година и споредба со 2018 година, доколку има податоци	Извор
8.1. СТРАТЕШКА НАСОКА: ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА СТАБИЛЕН ГРАЃАНСКО-ПРАВЕН СИСТЕМ ПРЕКУ ПОПОЛНУВАЊЕ НА ПОСТОЈНИТЕ ПРАВНИ ПРАЗНИНИ И НЕГОВО УСОГЛАСУВАЊЕ СО ЕВРОПСКИТЕ СТАНДАРДИ И СОВРЕМЕНИТЕ ОПШТЕСТВЕНИ ТЕКОВИ (НАСОКА 5.4.1 ВО СТРАТЕГИЈАТА ЗА РЕФОРМА НА ПРАВОСУДНИОТ СЕКТОР)		
ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАТЕШКА НАСОКА 8.1.5 Број на судови на чишто интернет-страници јасно се истакнати податоците за потребните трошоци за водење на постапките ⁷⁷	<p>Врховниот суд и апелациските судови немаат објавено вакви податоци.</p> <p>Во однос на трошоците за разни потврди, уверенија или заверки: 13 основни судови имаат објавено трошоци и податоци за уплатни сметки;⁷⁸ еден има објавено трошоци, но има информации за уплатни сметки само за уверенија од казнена евиденција;⁷⁹ пет објавиле трошоци и уплатни сметки за дел од уверенијата;⁸⁰ и три објавиле само уплатни сметки, но не и информации за трошоците.⁸¹ Пет основни суда не објавиле никакви информации за овие трошоци.⁸²</p> <p>Во однос на трошоците за други постапки и паушали: два основни суда објавиле трошоци и податоци за уплатници;⁸³ еден објавил само информации за трошоците, но не и уплатните сметки;⁸⁴ осум објавиле само уплатни сметки, но не и информации за трошоците;⁸⁵ еден објавил податоци само за оставинската постапка,⁸⁶ 15 основни судови не објавиле никакви информации.⁸⁷</p>	Анализа на објавеното на веб-сајтовите на судовите

77 Како прифатливо истакнување податоци се смета и истакнувањето на Законот за судските такси на интернет-страницата на судот или извадоци од него.

78 Велес, Винаца, Делчево, Гостивар, Основен кривичен суд во Скопје, Кавадарци, Кичево, Кочани, Кратово, Куманово, Неготино, Свети Николе, Струга.

79 Основен суд Охрид.

80 Основните судови во Битола, Дебар, Крушево, Прилеп и Тетово.

81 Основните судови во Крива Паланка, Струмица и Штип.

82 Основните судови во Берово, Гевгелија, Основен граѓански суд во Скопје, Ресен и Радовиш.

83 Основниот суд во Винаца и Основниот кривичен суд во Скопје.

84 Основниот суд во Охрид.

85 Основните судови во Велес, Гостивар, Кавадарци, Кратово, Крива Паланка, Неготино, Струмица и Штип.

86 Основниот суд во Свети Николе.

87 Основните судови во Берово, Битола, Делчево, Гевгелија, Кичево, Кочани, Крушево, Куманово, Прилеп, Радовиш, Ресен, Струга, Тетово, скопските основни судови.

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

1. СТРАТЕШКА ЦЕЛ: КВАЛИТЕТ

- Резултатите од спроведената анкета покажуваат дека перцепцијата за компетентноста на судиите и обвинителите е на задоволително ниво, односно компетентноста на судиите и обвинителите е оценета со оценка 4, на скала од 1 до 5, каде што 5 е највисока оценка.
- Академијата за судии и јавни обвинители континуирано организира обуки во рамките на програмата за континуирана обука, согласно потребите. Позитивно е тоа што во текот на 2019 година е зголемен бројот на судии и јавни обвинители кои поминале обука за судската практика на ЕСЧП, како и кои поминале обука за правото на ЕУ.
- Направено е значително подобрување со изменување и дополнување на Законот за судовите и Законот за судскиот совет, кои се позитивно оценети и од Венецијанската комисија.
- Пробациската служба активно почна со работа од 2019 година. Законот за пробација е од исклучителна важност за определување на видот и висината на казната. Затоа се препорачува интензивна обука на судиите за примена на Законот за пробација, бидејќи соработката со пробациската служба овозможува правилен пристап кон индивидуализација на казната за секој обвинет.⁸⁸
- Во однос на стратешката насока „Континуирано следење на ефектите од извршувањето и на квалитетот на работењето“ постои намалување на стапката на реализација на извршните исправи во 2019 година за околу 11% во споредба со 2018 година. Потребни се дополнителни анализи за да се утврди дали ваквото намалување се должи на намалувањето на тарифата на извршителите.
- Со новиот Закон за медијација („Службен весник на Република Македонија“, бр. 188/2013, 148/2015, 192/2015 и 55/2016), значително е подобрен концептот на медијација. Со измените на Законот за парнична постапка („Службен весник на Република Македонија“, бр. 124/2015) се вовеле задолжителен обид за медијација во стопанските спорови за парично побарување чијашто вредност не надминува 1.000.000 денари. Во периодот од 2016 до 2019 година стапката на успешност на медијацијата е 72% - од вкупно 1.570 предмети, спогодба е постигната во 1.137 спорови. Стапката на успешност на стопанските спорови решени по пат на медијација е 28,3% (од вкупно 567 предмети, спогодба е постигната во 161), додека на работните спорови решени по пат на медијација е 99,6% (од вкупно 948 предмети, спогодба е постигната во 945 предмети). За работните спорови каде што медијацијата има голема стапка на успешност, односно голем број на постигнати спогодби, најсоодветно е медијацијата да се воведи како задолжителен обид за овој вид спорови. Потребни се дополнителни напори за користење на медијацијата, како алтернативен начин на решавање на споровите, согласно Законот за правда на децата, како и во потрошувачките спорови.

2. СТРАТЕШКА ЦЕЛ: ЕФИКАСНОСТ

- Забележани се солидни резултати во намалување на бројот на стари предмети за 27% во споредба со 2018 година, како и во намалување за речиси 14% на бројот на предмети во кои е утврдена повреда на принципот на судење во разумен рок. Сепак, потребни се зајакнати мерки за поефикасно справување со нерешените предмети, кои бележат зголемување од речиси 9% поради зголемување на приливот на нови предмети во 2019 година.
- Најмалку ефикасниот апелациски суд троши, во просек, 33% повеќе по решен предмет од трошковно најефикасниот апелациски суд. Во просек, за еден решен предмет кај последнорангираниот основен суд се троши 2,6 пати повеќе од трошковно најефикасниот основен суд. Стапката на продуктивност во решавањето на предметите (број на решени предмети по судија) покажува подобрување во 2019 година во споредба со 2018 година кај 16 основни судови и два апелациски суда, а намалување кај 11 основни судови и два апелациски. Потребна е дополнителна анализа за да се утврдат причините за овие значителни разлики во ефикасноста и продуктивноста на судовите.
- И покрај тоа што Методологијата за судска статистика е делумно усогласена со релевантните меѓународно-прифатени индикатори за судството, таа не се применува во практиката. Потребно е доусогласување на Методологијата и објавување на тековните вредности на индикаторите што се утврдени со неа во редовните извештаи на судската власт, а особено насочени напори за примена на Методологијата во практиката.
- Ефикасноста на судовите во голема мера зависи и од стручните судски соработници. Во 2019 година има мало зголемување на бројот на стручни судски соработници по судија на 1,22.⁸⁹ Стручноста и компетентноста на стручните судски соработници анкетираниите судии најчесто ја оценувале со оценка 4 (46%) на скала од 1 до 5, каде што 5 е највисока оценка. Таа оценка најчесто ја давале и анкетираниите адвокати и јавни обвинители (35%), но кај нив има и значителен број одговори со оценка 3 (34%). Ова укажува дека има простор дополнително да се инвестира во образованието на стручните судски соработници.

3. СТРАТЕШКА ЦЕЛ: ТРАНСПАРЕНТНОСТ

- Врховниот суд и апелациските судови редовни објавуваат годишни извештаи. Од 27 основни судови, само осум објавиле годишен извештај за работата за 2019 година, еден објавил анализа за работата по предметите, четири објавиле само годишна статистика за предметите, пет објавиле месечна статистика за предметите, што не била сумирана на годишно ниво, а девет не објавиле никаков извештај за работата. Постојат разлики во форматот на годишните извештаи што ги објавуваат судовите. Потребно е да се обезбеди редовно објавување на годишните извештаи за сите судови, во уедначен формат и со објавување на тековните вредности на индикаторите што се утврдени во Методологијата за судска статистика.
- Во 2019 година, 21 судија учествувале на специјализирана обука за претседатели на судови за односи со јавност, што е дури 62% од бројот на претседатели на судови. Уште 14 судии учествувале на обука за односи со јавноста, што е 3% од бројот на преостанатите судии.⁹⁰

⁸⁹ Од 1,16 во 2018 година.

⁹⁰ Земен е предвид просечниот број судии во 2019 година (512), што е намален за вкупниот број претседатели на судови (34).

4. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И КРЕИРАЊЕ ПОЛИТИКИ

- Најголем дел од судиите (54%) и адвокатите (64%) одговориле дека Владата понекогаш ги консултира кога станува збор за иницирање на законски измени што директно влијаат врз правосудството. За разлика од тоа, обвинителите најчесто (48%) одговориле дека ретко се консултирани. Потребно е поактивно и посеопфатно вклучување претставници на судиите, адвокатите и јавните обвинители во креирањето на законските прописи што се применуваат во судството, вклучително и преку нивните здруженија и комори.
- Капацитетот за ефикасно буџетирање од страна на судовите, адвокатите и јавните обвинители најчесто (30%) го оцениле со оценка 4 од можни 5, а 26% дале средна оценка 3. Капацитетот за ефикасно буџетирање од страна на јавните обвинителства, адвокатите и јавните обвинители најчесто (35%) го оценувале со најслабата оценка 1, а 27% дале средна оценка 3.
- Анектираните адвокати и судски службеници најчесто одговориле дека од 2017 до 2020 година нема промена во состојбата со стратешкото планирање и креирањето политики во секторот (49% и 37%, соодветно). Судскиот совет и Министерството за правда немаат доволно персонал за анализа и истражување, стратешко планирање, мониторинг и координација на реформата. Неопходно е зајакнување на капацитетите за стратешко планирање и креирање политики, вклучувајќи и буџетирање во правосудните органи, како и во Министерството за правда.

5. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: ПРАВОСУДНИ ИНСТИТУЦИИ

- Со измените и дополнувањата на Законот за судовите од 2019 година, а врз основа на „Анализа на судската мрежа“, Основниот суд во Гевгелија, Основниот суд во Кавадарци и Основниот суд во Кичево од 2020 година се судови со проширена надлежност. Во насока на рационализација на судовите, како што е наведено и во анализата, потребна е подетална анализа за секој суд поединечно.
- И покрај тоа што судскиот буџет се зголемил на 0,29% од БДП во 2019 година, од 0,28% од БДП во 2018 година конечно одобриениот буџет на судската власт е само 66% од бараното и далеку од со закон гарантираното ниво од 0,8% од БДП. Треба да се преземат итни мерки за да се прекине континуираното кршење на законските одредби. Иако постои независен судски буџетски совет, сепак судството не успева да го оствари потребното ниво на финансирање. Категоријата стоки и услуги што во вкупниот буџет учествува со помалку од 13% е недоволна за покривање на сите потреби што произлегуваат од редовната работа на судовите. Споредено со структурата на буџетот на земјите од Европската унија, учеството на капиталните расходи (7%), каде што се вклучени и вложувањата во компјутерската и софтверската модернизација, не е на потребното ниво.

6. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: КАЗНЕНО-ПРАВНА ОБЛАСТ

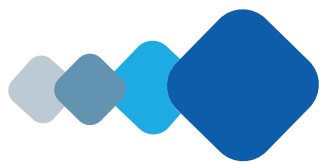
- Еднаквост на оружјата е суштествена компонента на правото на фер и правично судење. Повеќето од анкетираниите граѓани-учесници во постапката се задоволни (дале оцена 5 или 4) од можноста што им била дадена од судот за презентирање и оспорување на доказите. Сепак не е занемарлив процентот на испитаници (32%) кои се незадоволни (дале оцена 1 – најнезадоволни или 2) од дадената можност за презентирање и оспорување на докази. Што се однесува на почитувањето на презумпцијата на невиност, резултатите од анкетата покажуваат дека постои најголемо незадоволство (50%) кај граѓаните во однос на почитувањето на презумпцијата на невиност од страна на медиумите.
- Иако во 2019 г. е донесен нов закон за бесплатна правна помош со кој се проширува кругот на лица кои можат да бараат ваква помош, сепак во 2018 и 2019 година до Министерството за правда не се доставени барања за одобрување на бесплатна правна помош на деца-жртви на кривични дела. Ова укажува на потребата веднаш да се пристапи кон анализа на причините за опсегот и начинот на примената на новиот Закон.

7. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: ПРЕКРШОЧНО-ПРАВНА ОБЛАСТ

- Превентивните мерки (решение, едукација) убедливо доминираат наспроти репресивни мерки (глоба, порамнување, прекршочна пријава) во вкупниот број на изречени мерки по инспекциски надзор со 85%. Постапката за порамнување почесто се применува (64%) наспроти покренувањето на прекршочна пријава.

8. СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: ГРАЃАНСКО-ПРАВНА ОБЛАСТ

- Околу третина од граѓаните и 13% од адвокатите не сметаат дека постои еднаков третман од страна на судовите без оглед на приход, национално или социјално потекло, пол или религија. Иако мнозинството граѓани и адвокати сметаат дека постои еднаков третман, процентот на оние кои тоа не го сметаат укажува на потребата од натамошни анализи за причините за ваквата перцепција.
- 59% од испитаните граѓани и 63% од адвокатите биле релативно задоволни од тоа како им било овозможено да презентираат докази. 14% од граѓаните биле релативно незадоволни, а 23% од граѓаните и 38% од адвокатите не биле ни задоволни ни незадоволни.
- 53% од испитаните граѓани и половина од адвокатите биле релативно задоволни од тоа како како судијата ги сослушал сведоците. 16% од граѓаните биле релативно незадоволни, а 18% од граѓаните и 50% од адвокатите не биле ни задоволни ни незадоволни.
- 45% од испитаните граѓани кои учествувале во граѓанска судска постапка не се задоволни од нејзиното времетраење. Најголем дел од испитаните адвокати (44%) го оцениле со 3 нивното задоволство од времетраењето на судските постапки на скала од 1 до 5.
- Врховниот суд и апелациските судови немаат објавено податоци на интернет-страниците за потребните трошоци за водење на постапките. Пет основни суда не објавиле никакви информации за трошоците за разни потврди, уверенија или заверки. 15 основни судови не објавиле никакви информации за трошоците за други постапки. Неопходно е сите судови да ги објават трошоците на постапките.

Е
П
И

